

☰ KNIHA ZLIN

JO NESBO SYN

FLEET

Jo Nesbø

Syn

☰ KNIHA ZLIN

JO
NESBO
SYN

This translation has been published with the financial support of NORLA.

Copyright © Jo Nesbø 2014
Published by agreement with Salomonsson Agency
Translation © Kateřina Křišťůfková 2015

ISBN PDF 978-80-7473-376-5

– odtud přijde soudit živé i mrtvé –

ČÁST I.

Kapitola 1

Rover upíral pohled na bíle natřenou betonovou podlahu obdélníkové vězeňské cely o rozloze jedenácti metrů čtverečních. Skouzl tak, aby záměrně zavadil o maličko přečnívající zlatý zub ve spodní čelisti. Došel ve své zpovědi k obtížnému místu. Jediným zvukem v cele byly nyní jeho nehty drbající madonu vytetovanou na předloktí. Mladík seděl na posteli šikmo naproti němu v tureckém sedu a od chvíle, co Rover vešel, nepromluvil. Jen příkyvoval a usmíval se tím svým spokojeným buddhovským úsměvem, pohled přitom upíral do nějakého bodu na Roverově čele. Mladíkovi se říkalo Sonny a povídalo se o něm, že jako teenager zabil dva lidi, že má zvláštní schopnosti a že jeho otec byl zkorumpovaný policista. Dalo se těžko usuzovat, jestli mladík naslouchá – zelené oči a většinu tváře měl ukryté za dlouhými mastnými vlasy –, ale to nebylo až tak důležité. Rover toužil jen po rozhřešení a po Sonnyho obvyklém požehnání, aby zítra mohl bránu věznice s ostrahou nazývané Staten, tedy Stát, opustit s pocitem očistění. Ne že by byl věřící, ale člověku to jistě neuškodí, pokud má v úmyslu leccos změnit, upřímně se pokusit o normální život. Nadechl se:

„Myslím, že byla z Běloruska. Minsk leží v Bělorusku, že jo?“ Rychle vzhlédl, avšak mladík neodpověděl.

„Nestor jí říkal Minsk,“ pokračoval. „A nařídil mi, abych ji zastřelil.“

Zpovídat se někomu s natolik vygumovaným moz-
kem mělo tu výhodu, že zpovědníkovi samozřejmě
v hlavě neutkvěla žádná jména ani události, bylo to ja-
ko mluvit sám k sobě. Patrně právě proto vězni ze Sta-
ten upřednostňovali tohohle mladíka před knězem ne-
bo psychologem.

„Nestor držel ji a osm dalších holek pod zámkem
na Enerhaugenu. Východoevropanky a Asiatky. Mladé.
Teenagerky. Teda doufám, že byly aspoň teenagerky.
Minsk byla ale starší. Silnější. Dokázala utéct. Než ji
dohonil Nestorův čokl, doběhla do Tøyenského parku.
Ten čokl byl taková ta argentinská doga, znáš tu rasu?“

Mladík neuhnul pohledem, zvedl však ruku. K vou-
su. Začal si ho pomalu mnout mezi prsty. Rukáv velké
špinavé košile se mu povytáhl a odhalil strupy a vpi-
chy. Rover mluvil dál:

„Velký bílý bestie. Zabijou všechno, na co majitel
ukáže. Plus sem tam něco, na co neukáže. V Norsku
jsou samo nezákonný. Dovází je sem z Česka jeden ky-
nolog z Rælingen, co je registruje jako bílý boxery. Byl
jsem u toho, když si k němu Nestor jel pro štěně. Přes
padesát hadrů keš. Ale to štěně bylo tak děsně sladký,
až si člověk nedokázal představit, jak by mohlo...“ Ro-
ver se zarazil. Věděl, že o tom psisku vykládá jen proto,
aby oddálil to, kvůli čemu sem přišel.

„No to je fuk...“

To je fuk. Rover hleděl na tetování na svém druhém
předloktí. Katedrála se dvěma věžemi. Každá symboli-
zovala jeden odpykaný trest. No to je fuk, ani jeden
z nich nemá beztak s tímhleťm nic společného. Do-
dával do motorkářského klubu pašované ruční zbraně
a ve své dílně je potom drobátko upravoval. Na to byl
šikovný. Až moc šikovný. Tak moc šikovný, až přestal
být nenápadný a chytili ho. A každopádně natolik ši-
kovný, že si ho Nestor po odpykání prvního trestu vzal

pod křídla. Do tepla. Nebo do mrazu. Koupil si ho sakumprásk, aby nejlepší zbraně měli jeho lidi – a ne ty motorkářský týpci nebo jiná konkurence. Za několika-měsíční práci mu zaplatil víc, než by si Rover vydělal v té své motorkářské dílně za celý zbytek života. Jenže oplátkou toho požadoval moc. Až moc.

„Ležela tam v cípu lesíka, krev z ní stříkala. Ležela úplně tiše a jenom na nás zírala. Čokl jí ukousnul kus obličej, byly jí vidět zuby.“ Rover se zašklebil. Tak už pojď k jádru věci. „Nestor nám vysvětlil, že nastal čas na exemplární potrestání, že je třeba ukázat ostatním holkám, co riskují. A že Minsk je teď bez obličej už stejně bezcenná...“ Rover polkl. „Nařídil mi, abych to provedl já. Skoncoval to. Měl to bejt jako důkaz mojí loajality. Měl jsem s sebou starýho Rugera MK II, kterýho jsem si maličko upravil. A chtěl jsem to udělat. Fakt jsem chtěl. O to nešlo...“

Rover si uvědomil, že se mu sešněrovalo hrdlo. Kolikrát o tomhle uvažoval? Kolikrát si procházel ty vteřiny oné noci v Tøyenském parku, přehrával si záznam, ve kterém hráli ta holka, Nestor a on sám hlavní role a ostatní představovali němé svědky? Dokonce i ten čokl ztuhnul. Stokrát? Tisíckrát? A přesto až teď, až když to poprvé pronesl nahlas, mu došlo, že to nebyl sen, že se to opravdu stalo. Nebo lépe řečeno: jako by to jeho tělo teprve teď pochopilo, a proto se mu začal obracet žaludek. Dýchal zhluboka nosem, aby potlačil nevolnost.

„Jenomže jsem to nedokázal. I když jsem věděl, že stejně umře. Byli tam s čoklem připravení a já si říkal, že bych sám dal radši přednost kulce. Ale spoušť jako by mi přimrzla. Prostě jsem ji nedokázal zmáčknout.“

Zdálo se, že mladík lehce pokývl. Buď v odpověď na to, co Rover vykládal, anebo do rytmu hudby, kterou slyšel jenom on sám.

„Nestor povídal, že nemůžeme čekat věčně, že jsme přece jenom ve veřejném parku. Tak vytáhnul z pouzdra na lejtku ten svůj křivák, postoupil o krok dopředu, popadnul ji za vlasy, maličko jí zvednul hlavu a jen tak jí máchnul tím nožem před krkem. Jako by vyvrhoval rybu. Tři čtyři pumpnutí a bylo po všem. Ale víš, co si z toho vybavuju nejvíc? Toho čokla. Jak začal výt, když z ní vytryskla krev.“

Rover se opřel lokty o kolena a naklonil se vpřed. Rukama si zakryl uši. Pohupoval se.

„A já jsem udělal úplný kulový. Jenom jsem tam stál a čuměl. Nepodniknul jsem nic. Jenom jsem čuměl, když ji pak balili do deky a odnášeli do auta. Dovězli jsme ji do lesa, k Østmarkseteren. Shodili ji ze stráně směrem k Ulsrudvannet. Chodí tam na procházku spousta pejskařů, tak ji někdo našel hned druhý den. Nestor právě chtěl, aby ji našli, že jo. Chtěl, aby v novinách vyšly fotky a na nich bylo vidět, co jí provedli, a on je moh ukázat ostatním holkám.“

Rover sňal ruce z uší. „Nemoh jsem potom spát, protože když jsem usnul, pronásledovaly mě noční můry. Holka bez brady, která se na mě usmívá těma svejma odhalenejma zubama. Tak jsem došel za Nestorem a řek mu, že potřebuju skončit. Že už nebudu vylepšovat uzíky a glocky, že hodlám odteď montovat už zas jenom motorky. Nestor odpověděl, že to je v pohodě, nejspíš mu došlo, že v sobě nemám toho správného drsoně. Ale podrobně mi vylíčil, co se mi stane, kdybych začal prášit. Byl jsem s tím srozuměnej a začal jsem žít normální život. Odmítal jsem všechny nabídky, i když jsem tam měl ještě pár sakra dobrejch uzíků. Ale celou dobu jsem tak nějak tušil, že se něco stane, chápeš? Že mě mají odkráglovat. Skoro jsem si proto oddechnul, když mě zabásli poldové a dostali mě do bezpečí do lochu. Kvůli jednomu starýmu případu, ve kterým jsem

figuroval jako vedlejší postava – dva chlápci, který zatkli, shodně vypověděli, že jsem jim dodal zbraně. Na fleku jsem se přiznal.“

Rover se drsně zasmál. Odkášlal si. Ještě víc se naklonil vpřed a pokračoval:

„Za osmnáct hodin mě odsud pustěj. Vím kulový, co mě čeká. Jediný, co vím, je to, že Nestor ví, že jdu na svobodu, i když o čtyři tejdny dřív. Ví o všem, co se tady i u poldů šustne. Má všude svoje lidi, to už jsem dávno pochopil. Tak si říkám, že kdyby mě chtěl odpravit, klidně by to moh udělat tady a nečekat, až budu venku. Nebo co myslíš?“

Rover čekal. Mlčení. Mladík se netvářil, že by si cokoliv myslel.

„No to je fuk,“ prohodil Rover. „Drobný požehnání ale stejně neuškodí, nebo jo?“

Při slově „požehnání“ jako by se mladíkovi rozzářil pohled. Zvedl pravici a naznačil Roverovi, aby přistoupil blíž a poklekl. Rover složil kolena na kobereček před postelí. Jiným vězňům Franck koberečky na podlaze nepovoloval, ve Staten se uplatňoval švýcarský model, tedy žádné zbytečnosti na celách. Počet vlastních předmětů byl omezen na dvacet. Pokud tu chtěl mít člověk pár bot, musel se vzdát dvojích spodků nebo dvou knih. Například. Rover vzhlédl k mladíkově tváři. Mladík si špičkou jazyka právě olizoval suché rozpraskané rty. Hlas měl překvapivě vysoký, a přestože z jeho úst slova vycházela pomalu a šeptem, mluvil zřetelně:

„Všichni bohové země a nebes ti milosrdně odpouštějí tvé hříchy. Zemřeš, ale duše hříšníka, jemuž byly hříchy odpuštěny, bude přijata do ráje. Amen.“

Rover sklonil hlavu. Ucítit na své vyholené lebce mladíkovu levici. Mladík byl levák, ale v tomhle případě nemusel být člověk žádný vyznavač statistiky, aby o něm mohl prohlásit, že má očekávanou dobu dožití

kratší než praváci. Předávkovat se může zítra nebo za deset let, to nikdo neví. Povídačky o tom, že mladíkova levice uzdravuje, Rover nežral. Nejspíš nevěří ani tomu s tím požehnáním. Tak proč tu teda je?

No... S vírou je to jako s pojištěním proti požáru: člověk doopravdy nevěří, dokud to nepotřebuje, ale když ostatní tvrdí, že ten kluk na sebe dokáže vzít tvoje utrpení, proč to kvůli klidu v duši s díky nepřijmout?

Rovera spíš zajímalo, jak mohl takovýhle mladíček někoho chladnokrevně zabít. Nějak mu to prostě neštymovalo. Možná je pravda, co se povídá – že ďábel nosí nejlepší převleky.

„Salám alejkum,“ dodal hlas a ruka se vzdálila.

Rover dál seděl s hlavou skloněnou. Jazykem ohmatával hladký rub svého zlatého zubu. Je teď připravený? Připravený na setkání se Stvořitelem, pokud má tedy něco takového před sebou? Pozvedl hlavu. „Vím, že si nikdy neříkáš o odměnu, ale...“

Zadíval se na nahou nohu, kterou měl mladík složenou pod sebou. Všiml si vpichů ve velké žíle na nártu. „Minule jsem seděl v Botsenu a tam si každě dokázal sehnat fet, *no problem*. Jenže Botsen taky není věznice s ostrahou. Tady prej Franck dokázal utěsnit všechny skuliny. Ale...“ Rover vsunul ruku do kapsy, „... tak úplně pravda to není.“

Vytáhl předmět o velikosti mobilního telefonu, pozlacenou věčičku ve tvaru miniaturní pistole. Stiskl maličkou spoušť. Z ústí vyšlehl plamínek.

„Užs tohle někdy viděl? Jo, určitě jo. Přinejmenším to znali bachaři, co mě při příchodu sem prohledávali. Povídali, že prodávají levný pašovaný cigára, kdybych měl zájem. A tenhleten zapalovač mi nechali. Nejspíš si nepřčetli celej můj trestní rejstřík. Není to zvláštní, že tahle země vůbec funguje, když tu lidi pořád něco flákaj?“

Rover potěžkal zapalovač v ruce.

„Tohleto jsem si vyrobil před osmi lety ve dvou exemplářích. Myslím, že můžu bez přehánění říct, že by to v Norsku nikdo líp nedokázal. Zakázku na to jsem dostal přes jednoho bílýho koně, povídal, že zákazník si přeje střelnou zbraň, kterou by nemusel vůbec schovávat, protože by vypadala jako něco jinýho. Tak jsem vyrukoval s tímhletím. Lidi uvažujou podivně. Když tohle uvidí, nejdřív je samozřejmě napadne, že to je pistole. Jakmile jim ukážeš, že je to zapalovač, hned tu první myšlenku zaplaší, ale dál by ti klidně uvěřili, že by to mohlo fungovat třeba jako kartáček na zuby nebo vývrtka. Jenom už nevěří, že by to mohla bejt pistole. No...“

Rover pootočil šroubkem na spodní straně rukojeti.

„Nabíjí se do toho devítimilimetrový kulky. Nazval jsem to ‚zabíjác manželek‘.“ Rover namířil hlavní na mladíka. „Tahle je pro tebe, drahoušku...“ Pak namířil na svůj spánek. „A tahle je pro mě...“ Jeho smích zněl v malé cele podivně osaměle.

„No to je fuk. Chtěl jsem vyrobit vlastně jenom jednu, zadavatel si nepřál, aby tajemství tohoto vynálezu znal ještě někdo jinej. Jenže já jsem vyrobil dvě. A tuhle jsem si vzal s sebou pro jistotu, pro případ, že by Nestor někoho zaangažoval, aby to tu na mě zkusil. Ale když mě zejtra pustí, už ji nepotřebuju. Na, je tvoje. A tady...“

Rover vytáhl z druhé kapsy krabičku cigaret. „Bylo by nápadný, kdybys neměl kuřivo, že jo?“ Strhl z krabičky celofán, otevřel ji, vylovil z kapsy zažloutlou vizitku s nápisem „Roverova opravna motorek“ a strčil ji do krabičky.

„Tady máš moji adresu pro případ, že bys potřeboval opravit motorku. Nebo si opatřit pořádnýho uzíka. Jak jsem povídal, mám jich tam ještě...“

Otevřely se dveře a ozval se hromový hlas: „Tak ven, Rovere!“

Rover se otočil. Bachař ve dveřích měl poněkud povislé kalhoty, zčásti kvůli velkému svazku klíčů, který se mu houpal na opasku, zčásti kvůli břichu, jež se mu bouřilo přes okraj kalhot jako kynoucí těsto. „Vaše svatost tu má návštěvu. Blízký příbuzný, dalo by se říct.“ Zarehtal se a obrátil se k osobě zakryté dveřmi. „Bez urážky, co, Pere?“

Rover zastrčil pistoli a krabičku cigaret pod příkrývkou na mladíkově posteli, vstal a naposledy na mladíka pohlédl. Vzápětí rychlým krokem celu opustil.

Vězeňský kněz si urovnal nový bílý kolárek. Připadalo mu, že mu nikdy nesedí tak, jak by měl. *Blízký příbuzný. Bez urážky, co, Pere?* Ze všeho nejvíc měl chuť bachaři do jeho smějícího se, tukem se lesknoucího obličejce plivnout. Místo toho přátelsky pokývl vězni, který právě vycházel z cely, a zatvářil se, jako by ho poznal. Prohlédl si tetování na jeho předloktích. Madona a katedrála. Ale kdepak, za ty roky už viděl tolik obličejů a tetování, že je od sebe nedokáže odlišit.

Kněz vešel. Bylo to tu cítit kouřem. Přínejmenším něčím, co kouř připomínalo. Nebo pálící se drogou.

„Dobrý den, Sonny.“

Mladík na posteli nevzhlédl, avšak pomalu přikývl. Per Vollan předpokládal, že to znamená, že ho Sonny zaregistroval, poznal. Akceptoval.

Posadil se na židli, pocítil jistou nelibost, když zaznamenal, že je ještě teplá po muži, jenž na ní seděl před ním. Bibli, kterou si donesl, položil na postel vedle mladíka.

„Dnes jsem dal na hrob vašich rodičů květiny,“ spustil. „Vím, že jste mě o to nežádal, ale...“

Pokusil se zachytit mladíkův pohled. Sám měl dva syny, oba dospělé a dávno z domu. Teď byl z domu i on sám. Rozdíl spočíval v tom, že návrat synů byl vítán.

U soudu jeden ze svědků obhajoby, Sonnyho učitel, vypověděl, že Sonny byl příkladný žák, talentovaný zápasník, oblíbený, vždycky ochotný pomáhat, ano, dokonce se prý vyjádřil, že má v úmyslu stát se policistou jako jeho otec. Jenže od chvíle, kdy našli jeho otce i s dopisem na rozloučenou, v němž přiznal, že bral úplatky, ho ve škole nikdo neviděl. Kněz se pokusil představit si, jak se musí stydět patnáctiletý kluk. Pokusil se představit si, jak by se styděli jeho vlastní synové, kdyby se někdy dozvěděli, co jejich otec provedl. Upravil si kolárek.

„Díky,“ opáčil mladík.

Per si pomyslel, že je až zvláštní, jak mladě Sonny působí. Vždyť mu už musí táhnout na třicítku. Ano, sedí tu dvanáct let a dostal se sem v osmnácti. Možná ho drogy mumifikovaly, způsobily, že nestárne, že mu jenom rostou vlasy a vousy, ale na svět udiveně hledí stále tytéž nevinné dětské oči. Na zlý svět. Protože Bůh ví, že svět je zlý. Per Vollan pracuje jako vězeňský kněz přes čtyřicet let a sleduje, jak se svět stává stále zlejší. A zlo je jako šířící se rakovinná buňka, která proměňuje zdravé buňky v nemocné, vtiskává jim upíří polibek a verbuje je k práci na zániku. A žádná buňka, kterou jednou kousne, se už nikdy neosvobodí. Žádná.

„Jak se vám vede, Sonny? Užil jste si propustku? Viděli jste moře?“

Žádná odpověď.

Per Vollan si odkašlal. „Bachař povídal, že jste moře viděli. Jak jste se možná dočetl v novinách, byla den potom kousek od místa, kde jste se zdržovali, nalezena mrtvá žena. V posteli, ve svém domě. Hlavu měla... no. Podrobnosti jsou uvedené tady...“ poklepal ukazovákem na desky bible. „Bachař už odeslal hlášení, že jste mu u moře utekl a že vás našel za hodinu u silnice. A že jste mu nechtěl vysvětlit, kde jste byl. Je důležité,

abyste neřekl něco, co by podkopalo jeho výpověď, jasné? Jako obvykle mluvíte co nejméně. Jasně? Sonny?“

Peru Vollanovi se podařilo navázat s mladíkem oční kontakt. Sonnyho pohled prakticky neprozrazoval, co se v mladíkovi odehrává, Per Vollan si však byl dost jistý, že Sonny Lofthus pokynů uposlechne. Nebude kriminalistům ani státnímu zástupci vykládat žádné zbytečnosti. Jen pronese zřetelně a mírně „ano“, až se ho zeptají, jestli přiznává vinu. Protože ač to může znít paradoxně, dal se u tohohle narkomana občas zahlednout směr, vůle, pud sebezáchovy, který ho odlišoval od ostatních fetáků, od těch, kteří vždycky životem jen tak volně povlávali, kteří nikdy neměli žádné plány, kteří měli neustále namířeno sem. Takhle vůle občas vyplula na povrch v podobě náhlého projasnění jeho pohledu, v podobě otázky dokazující, že Sonny byl celou dobu duchem přítomný, slyšel a pochopil všechno. Nebo dokonce v podobě toho, jak se občas náhle vztyčil, koordinovaně, s rovnováhou a pružností, kterou ostatní dlouhodobí fetáci nedisponovali. Zato jindy, jako teď, se nedalo říct, jestli vnímá vůbec něco.

Vollan se na židli zavrtěl.

„Samozřejmě to znamená, že několik let nedostanete další propustku. Ale vám se stejně venku nelíbí, nebo ano? A moře už jste viděl.“

„Byla to řeka. Udělal to manžel?“

Kněz sebou trhl. Jako když přímo před vámi cosi nečekaně protne černou vodní hladinu. „To nevím. Je to důležité?“

Žádná odpověď. Vollan si povzdychl. Opět pocítil nevolnost. Přepadá ho takhle už nějakou dobu. Možná by se měl objednat k lékaři na vyšetření.

„Na to nemyslete, Sonny. Nejdůležitější je, že venku se musí takoví jako vy neustále štvát, aby si opatřili dávku, ale tady se on postará o všechno. A nezapomeň-

te, že čas běží. Až si odkroutíte trest za ty minulé vraždy, už pro něj nebudete mít žádnou cenu. Takhle vražda vám lhůtu prodlouží.“

„Udělal to manžel. Je bohatý?“

Vollan ukázal na bibli. „Dům, do kterého jste vstoupil, je popsán tady. Zdál se vám velký a pěkně zařízený. Ovšem alarm, který měl to pěkné zařízení hlídat, nebyl zapnutý, dokonce ani nebyly zamčené dveře. Jméno Morsand. Ten rejdař s páskou přes oko. Možná jste ho zahlédl v novinách?“

„Ano.“

„Vážně? Nehádal bych, že...“

„Ano, zabil jsem ji. Ano, přečtu si, jak jsem to provedl.“

Per Vollan se nadechl. „Fajn. Jsou tam popsané určité detaily, jak byla zavražděna, ty byste si měl zapamatovat.“

„Dobrá.“

„Měla... odříznutý vršek hlavy. Musel jste použít pilu, chápete?“

Vollanova slova vystřídal dlouhé ticho. Kněz zvažoval, zda ho nemá vyplnit tím, že se pozvrací. Ano, radši se pozvracet než ta slova, která mu lezou z huby. Hleděl na mladíka. Co určuje běh lidského života? Řada náhodných událostí, jež člověk neovládá, nebo kosmická tíže, která ho mimovolně dovleče tam, kam má? Zastrčil si nový, podivuhodně tuhý kolárek zpátky pod košili. Potlačil nevolnost, obrnil se. Uvědomil si, co je ve hře.

Vstal. „Pokud byste mě potřeboval kontaktovat, bydlím momentálně na ubytovně pro drogově závislé na náměstí Alexandra Kiellanda.“

Zahlédl mladíkův tázavý pohled.

„Jenom dočasně,“ zasmál se. „Manželka mě vyhodila a já znám lidi, co v té ubytovně pracují, takže...“

Zarazil se. Došlo mu, proč se tolik vězňů chodí k mladíkovi vypovídat. To kvůli tomu tichu. Kvůli tomu nasávajícímu vakuu, které obklopuje člověka, co jen poslouchá a nijak nereaguje ani nikoho neodsuzuje. A který, aniž by cokoli podnikl, z vás vytahuje slova i tajemství. Jako kněz se pokoušel o totéž, jenže vězni jako by vycítili, že tím něco sleduje. Nevěděli, co přesně, jenom tušili, že získáváním jejich tajemství chce něčeho dosáhnout. Chce si získat přístup k jejich nitru a později možnou prémii v nebi za naverbování další dušičky.

Kněz uviděl, jak mladík otevírá bibli. Byla to taková klasika, až to působilo komicky: ve stránkách byla vystříhaná díra – tak, aby vytvářela schránku. V ní byly složené papíry s pokyny, které bude Sonny potřebovat pro přiznání. A tři sáčky heroinu.

Kapitola 2

Arild Franck, náměstek ředitele věznice, zvolal „Vstupte!“, aniž zvedl pohled od papírů.

Zaslechl, jak se otevřely dveře. Sekretářka Ina mu příchod vězeňského kněze předem ohlásila z předpokoje – Arild Franck chvilíčku uvažoval, že ji požádá, aby návštěvníkovi oznámila, že nemá čas. Nebyla by to ani lež, za půl hodiny má na policejním ředitelství schůzku s vrchním policejním náčelníkem. Per Vollan však poslední dobou nebyl tak vyrovnaný, jak by potřebovali, proto nebude od věci, když si u něj ještě jednou ověří, jestli je jakžtakž v pohodě. U tohohle případu si nikdo z nich nemůže dovolit žádné přehmaty.

„Ani si nesedejte,“ pronesl, podepsal jeden z papírů na psacím stole a vstal. „Co máte na srdci, mi povíte cestou ven.“ Vykročil ke dveřím, sundal z věšáku čepici od uniformy a za sebou zaslechl knězovy šouravé kroky. Sekretářku informoval, že se vrátí za hodinu a půl, a přitiskl ukazovák ke snímači otisků u dveří na schodiště. Věznice byla dvoupodlažní, bez výtahu. Protože výtahy, to jsou šachty, které znamenají možné únikové cesty a které je potřeba při požáru uzavírat. A požár s následnou chaotickou evakuací byl jen jednou z mnoha metod, kterých chytří vězni už v minulosti využili k útěku. Ze stejného důvodu byly všechny elektrické kabely, pojistné skříně i vodovodní potrubí umístěny tak, aby byly vězňům nedosažitelné – buď se nacházely na vnější

straně budovy, anebo vedly ve stěnách. Tady se myslelo na všechno. Franck sám myslel na všechno. Když se Staten navrhoval, účastnil se schůzek s architekty a mezinárodními odborníky na stavbu věznic. Ano, vzorem přitom byla věznice v Lenzburgu ve švýcarském kantonu Aargau, hypermoderní, avšak jednoduché zařízení, kde se upřednostňovala bezpečnost a efektivita před komfortem. Staten však stvořil on, Arild Franck. Staten byl Arild Franck a vice versa. Na to, proč je jenom náměstkem a proč byl na místo ředitele jmenován ten cucák z věznice v Haldenu, byste se museli zeptat zaměstnanecké rady, k čertu s ní. Je pravda, že si sice občas nebral servítky a nebyl ten typ, který leze politikům do zadku a tleská každému jejich novému báječnému nápadu, jak reformovat vězeňství, když ještě nebyla dokončena ani předchozí reforma. Ovládal však své řemeslo, tedy držet lidi pod zámkem, aniž by to vedlo k jejich onemocnění či smrti nebo aniž by se z nich kvůli tomu stali výrazně horší lidé. A byl loajální vůči těm, kteří si jeho loajalitu zasluhovali, a cenil si loajality u svých lidí. To bylo víc, než se dalo prohlásit o lidech na vyšších postech té prohnílé politické hierarchie. Dokud nebyl při povyšování očividně přeskočen, představoval si v určitém okamžiku, jak bude mít při svém odchodu z funkce ve foyer malou bustu, ačkoli jeho žena tvrdila, že není jisté, že se jeho bezkrké torzo, buldočí tvář a prořídilá přehazovačka budou na bustu hodit. Ovšem pokud se člověku nedostane toho, co si zaslouží, musí si pomoci sám, to byl jeho názor na tu záležitost.

„Já už takhle dál nemůžu,“ pravil Per Vollan za jeho zády, když kráčeli chodbou.

„Co nemůžete?“

„Jsem kněz. To, co tomu mladíkovi děláme... Nutíme ho, aby si odpykával tresty za činy, které nespáchal! Aby seděl místo manžela a ten...“

„Pššt!“

U kontrolní místnosti, kterou Franck s oblibou nazýval „mostem“, minuli staršího muže, jenž na okamžik přestal vytírat podlahu a Franckovi přátelsky pokývl. Johannes byl zdejší nejstarší vězeň a zcela podle Franckova vkusu, přátelská duše, člověk, který kdysi v minulém století pašoval nějaké drogy a s postupem let se přizpůsobil, začlenil a propadl pasivitě natolik důkladně, že jedině, čeho se děsil, byl den, kdy bude muset věznicí opustit. Ačkoli byla pravda, že podobní vězni samozřejmě neznamenali takovou *výzvu*, jakou si věznice typu Staten žádala.

„Máte špatné svědomí, pane Vollane?“

„Ano, to mám, Arilde.“

Franck si přesně nevybavoval, kdy zaměstnanci začali své nadřízené oslovovat křestním jménem. Ani kdy členové vedení věznice začali chodit v civilu místo v uniformě. Někde chodili v civilu dokonce i vězeňští dozorcí. Během nepokojů ve věznicí Francisco de Mar v São Paulu stříleli dozorcí v oblaku slzného plynu i do svých řad, protože nedokázali rozlišit bachaře od vězňů.

„Chci z toho kolotoče ven,“ povzdychl si ztěžka kněz.

„Vážně?“ Franck seběhl po schodech. Na člověka, kterému zbývá do důchodu méně než deset let, je v dobré kondici. Protože *cvičí*. Další zapomenutá ctnost v branži, kde bude nadváha brzy pravidlem, nikoli výjimkou. A netrénoval snad místní plavecký oddíl v dobách, kdy dcera plavala? Neodpracoval si brigádu ve volném čase, neoplatil téhle společnosti, která toho mnohým tolik poskytla, všechno, co jí oplatit měl? No tak. „A co výčitky svědomí, co se týče těch kluků, na nichž jste se, jak ukazují důkazy, provinil, pane Vollane?“ Přitiskl ukazovák ke snímači u následujících dveří vedoucích do chodby, která mířila západním směrem

k celám a východním směrem k šatnám zaměstnanců a k východu na parkoviště.

„Myslím, že byste na to měl nahlížet tak, pane Volla-
ne, že Sonny Lofthus pyká i za vaše hříchy.“

Další dveře, další snímač. Franck k němu opět přiložil ukazovák. Miloval tenhle vynález, který sem přenesl z věznice v Obihiru v japonské provincii Kuširo. Místo aby rozdával klíče, které se mohou ztratit, dají se okopírovat a zneužít, měli v databázi zanesené otisky prstů všech, kteří mají povolení procházet těmito dveřmi. Tím nejenže eliminovali riziko neopatrného zacházení s klíči, nýbrž měli též možnost registrovat, kdo kdy kterými dveřmi prošel. Sice tu měli bezpečnostní kamery, ale tvář lze skrýt. Naproti tomu otisky prstů ne. Dveře se se zasyčením otevřely a oba muži vstoupili do bezpečnostní komory.

„Povídám vám, Arilde, že už to nezvládám.“

Franck si přitiskl ukazovák na rty. Kromě kamer, které pokrývaly v podstatě celou věznici, namontovali do bezpečnostních komor zařízení pro dvoucestnou zvukovou komunikaci, aby se bylo možné spojit s kontrolní místností pro případ, že by tu člověk z nějakého důvodu uvízl. Vyšli z komory a pokračovali dál k šatnám, kde měli k dispozici sprchy a každý zaměstnanec vlastní skříňku na oblečení a osobní předměty. Informace, že náměstek ředitele má univerzální klíč, jímž se dají otevřít všechny skříňky, by podle Francova názoru zaměstnancům k ničemu nebyla, spíš naopak.

„Myslím, že vám došlo, s kým máte tu čest,“ pokračoval Franck. „Z tohoto vystoupit nemůžete. Pro tyhle lidi je lojalita otázkou života a smrti.“

„To já vím,“ odpověděl Per Vollan a při povzdechu ošklivě zachraplal. „Jenže já mluvím o věčném životě nebo smrti.“

Arild Franck zastavil u vstupních dveří a mrkl doleva směrem k šatním skříňkám, aby se ujistil, že tu jsou sami.

„Víte, co tím riskujete?“

„Neprozradím nikomu ani slovo a Bůh ví, že to je pravda. Rád bych, Arilde, abyste jim to takhle přetlu-
močil. Že budu mlčet jako hrob, ale že prostě chci z to-
ho kolotoče ven. Zařídíte to?“

Franck sklopil pohled. Ke snímači. Ven. Ven vedou jenom dvě cesty. Tahle zadní a přes recepci vpředu. Nikde žádné ventilační potrubí, žádné požární únikové cesty, žádné odpadní šachty dimenzované tak, aby jimi prošel člověk. „Snad,“ opáčil a přiložil prst ke snímači. Na znamení toho, že přístroj prohledává databázi, se na horní straně kliky rozsvítila oranžová kontrolka. Pak zhasla a místo ní naskočila zelená. Arild Franck dveře otevřel. Oslnilo ho palčivé letní slunce. Když přecházeli parkoviště, vyvolil z kapsy sluneční brýle. „Oznámím jim to,“ dodal, zamžoural ke strážní budce a přitom šmátral po klíčích od auta. V budce seděli čtyřiadvacet hodin denně dva ozbrojení strážníci a vjezd i výjezd byl opatřen ocelovou závorou, kterou by neprorazilo dokonce ani Franckovo nové Porsche Cayenne. Možná by to dokázal Hummer H1, který si chtěl koupit původně, jenže s tím by se nenapasoval do vjezdu, protože ten udělali schválně tak úzký, aby tu neprojela větší vozidla. Právě s myšlenkou na vozidla umístili za šestimetrový plot obklopující celou věznici ocelové zábrany. Franck žádal o povolení instalovat tu takový plot, jímž by procházel elektrický proud, avšak to odbor výstavby samozřejmě zamítl s odůvodněním, že Staten se nachází uprostřed Osla a nevinní obyvatelé by mohli přijít k úhoně. Jak se to vezme, nevinní. Aby se toho plotu dotkli z ulice, museli by totiž nejdřív překonat pětimetrovou zeď s ostnatým drátem na koruně.

„Mimochodem, kam máte namířeno?“

„Na náměstí Alexandra Kiellanda,“ odvětil Per Volan s nadějí v hlase.

„Tak tam já bohužel nejedu,“ opáčil Arild Franck.

„To nevádí, autobus staví hned tady.“

„Fajn. Ozvu se vám.“

Náměstek ředitele věznice nasedl do auta a vyjel směrem ke strážní budce. Podle předpisů měli strážníci zastavovat veškerá vozidla a kontrolovat osoby uvnitř, což platilo i pro Franckův vlastní automobil. Jenom teď, když už ho viděli vycházet z věznice a nasedat do vozu, závoru zvedli a nechali ho projet. Zasalutovali mu z budky a Franck jim pozdrav opětoval. Po sto metrech zastavil na světelné křižovatce s hlavní silnicí. Ve zpětném zrcátku si milovaný Staten prohlížel. Byla to skoro dokonalá věznice, ale jen skoro. Co mu nezkazil odbor výstavby, to mu zkazily nové debilní předpisy z ministerstva nebo zpola zkorumpovaná zaměstnanecká rada. Jemu samotnému leželo na srdci jen blaho všech, blaho tvrdě pracujících počestných občanů, blaho těch, kteří si zaslужují žít v bezpečí a jistém materiálním komfortu. Takže leccos mohlo být jinak. Sám si to takhle nepředstavoval. Jenže jak vždycky říkával žákům při plaveckém výcviku – plav, nebo se utopíš, v tomhle ti nikdo nepomůže. Obrátil své myšlenky zpátky k tomu, co ho čekalo. Má předat zprávu. A přitom nepochybuje o tom, jaký bude mít dopad.

Naskočila zelená a Arild Franck sešlápl plyn.

Kapitola 3

Per Vollan kráčel parkem u náměstí Alexandra Kiellanda. Červenec propršel a byl nezvykle chladný, ale teď se slunce vrátilo a park zářil sytě zelenou barvou jako v jarním dni. Léto ještě zdaleka nebylo u konce, lidé okolo nastavovali tváře paprskům a se zavřenýma očima si vychutnávali slunce tak zoufale, jako by snad bylo na příděl. Rachotily tu skateboardy a po cestičkách na grilovací místa v městských parcích a na balkonech domů cinkala šestibalení piv. A pak tu byli ti, kteří si návratu tepla cenili ještě víc. Ubožáci, kteří vypadali, jako by na ně vlivem dopravy okolo náměstí sedal prach, kteří schoulení posedávali po lavičkách a okolo fontány, ale přesto kněze zdravili racčími skřeky, chraplavými veselými pokřiky. Zastavil se na křižovatce Uelandovy ulice a ulice Waldemara Thraneho a čekal na zelenou, před obličejem se mu míhaly nákladáky a autobusy. Sledoval, jak fasáda domu na protější straně mizí a opět se vynořuje. Okna proslulé hospody Tranen, která od výstavby celého objektu v roce 1921 tišila žízeň těch nejžíznivějších, byla zakrytá igelitem. V posledních třiceti letech zde působil známý zpěvák a bavič Arnie „Skiffle-Joe“ Norse, který tu v kovbojském kostýmu na jednokolce hrával na kytaru a zpíval se svým dvoučlenným orchestrem, tvořeným postarším slepým varhaníkem a Thajkou hrající na tamburínu a automobilový klakson.

Per Vollan klouzal pohledem po fasádě, na níž byl vyveden ozdobný kovový nápis „Ubytovna Ila“. Za války se tento dům využíval jako útočiště pro ženy s ne-manželskými dětmi. Nyní tu okresní úřad ubytovával nejtěžší narkomany ve městě. Ty, kteří neměli v úmyslu přestat fetovat. Konečná stanice.

Per Vollan přešel ulici, zastavil se před vstupními dveřmi ubytovny a zazvonil. Pohlédl do oka kamery. Uslyšel, jak dveře zabzučely, a vešel. Oplátkou za někdejší služby mu tu poskytli pokoj na dva týdny. To bylo před měsícem.

„Dobrý den, Pere,“ pozdravila ho mladá hnědooká žena, která mu přišla otevřít mříž před schodištěm. Kdosi poničil zámek, takže se mříž nedala odemknout zvenčí.

„Kavárna už má zavřeno, ale pokud tam zajdete hned, ještě stihnete večeři.“

„Děkuju, Marto, nemám hlad.“

„Vypadáte unaveně.“

„Jdu pěšky až ze Staten.“

„Copak? Nejel vám autobus?“

Vydala se po schodech vzhůru, Per ji nejistým krokem následoval. „Potřebuju si něco rozmyslet,“ odpověděl jí.

„Mimochodem, dneska se tu po vás někdo sháněl.“

Per ztuhl. „Kdo?“

„Neptala jsem se. Asi policisté.“

„Proč si to myslíte?“

„Tolik jim záleželo na tom, aby vás zastihli, že jsem si říkala, že to nejspíš bude souviset s nějakým vězňem, kterého znáte.“

Už jsou mi v patách, pomyslel si Per. „Marto, věříte v něco?“

Obrátila se k němu. Usmála se. A Per si pomyslel, že leckterý mladík by tomuhle úsměvu jistě úplně propadl.

„Jako třeba v Boha a Ježíše Krista?“ zeptala se Marta, vklouzla do dveří a rázem se ocitla v kanceláři vybavené otevřeným okénkem v jedné stěně a sloužící jako recepce.

„Jako třeba v osud. Nebo v náhodu versus vesmírnou tíží.“

„Věřím v bláznivou Grétu,“ zamumlala Marta a zalistovala papíry.

„Duchové ne...“

„Inger povídala, že včera slyšela dětský pláč.“

„Inger je příliš citlivá duše, Marto.“

Marta vystrčila hlavu z okénka. „Pere, musíme si promluvit o...“

Per Vollan vzdychl. „Já vím. Máte plno a...“

„Rekonstrukce po požáru vážne a my tu pořád máme přes čtyřicet klientů na dvoulůžkových pokojích. To dlouhodobě nejde. Vzájemně se okrádají a pak se perou. Je jenom otázkou času, než některý z nich vytáhne nůž.“

„Rozumím, nezdržím se tu už dlouho.“

Marta naklonila hlavu ke straně a zamýšleně se na něj zahleděla. „Proč vás nenechá v domě ani přespat? Kolik let jste byli svoji? Čtyřicet?“

„Osmatřicet. Dům je její a celé... je to složité.“ Per se unaveně usmál.

Zanechal ji tam a krácel dál chodbou. Zpoza dvojích dveří duněla hudba. Amfetamin. Bylo pondělí, pobočky sociálního úřadu byly po víkendu otevřené a všude se k něčemu schylovalo. Odemkl dveře. Ten mrňavý ošuntělý pokoj, kde bylo místo akorát pro postel a šatní skříň, stál šest tisíc měsíčně. Za tuhle cenu se dal mimo Oslo pronajmout celý byt.

Per Vollan se posadil na postel a zíral zaprášeným oknem ven. Zvenku znělo uspávající hučení dopravy. Slabými záclonami sem pronikalo sluneční světlo. Na parapetu bojovala o život moucha. Brzy umře. Takový

je život. Ne smrt, nýbrž život. Smrt není nic. Před několika lety mu tohle došlo? Že všechno to ostatní, to, co kázal, je pouhá obrana, kterou si lidé vytvořili před strachem ze smrti. A přesto nic z toho, co si myslel, že ví, teď nic neznamenalo. Protože to, co si my lidé myslíme, že víme, neznamená nic oproti tomu, co si potřebujeme myslet, abychom dokázali utlumit hrůzu a bolest. Proto se vrátil. Věří v odpouštějícího Boha a v život po smrti. Teď v to věří, víc než kdykoli předtím.

Zpod novin vytáhl blok a pustil se do psaní.

Nepotřeboval se příliš rozepisovat. Pár vět, to bylo vše. Přeskrtl své jméno na použité obálce, v níž mu přišel dopis od Almina advokáta, který mu stručně objasňoval, na jakou část společného majetku má Per podle jejich názoru právo. Nebylo toho samozřejmě mnoho.

Vězeňský kněz se prohlédl v zrcadle, upravil si košile, vytáhl ze skříně dlouhý trenčkot a vydal se ven.

Marta v recepci nebyla. Obálku od něj převzala Inger a slíbila, že ji Martě předá.

Slunce klesalo k obzoru, den už byl na ústupu. Per Vollan kráčet parkem, přitom koutkem oka zaznamenával, že všechno a všichni hrají bez viditelných přehmatů své role. Nikdo se náhle nezvedl příliš zprudka z lavičky poté, co ho minul, žádné auto se diskrétně neodlepilo od obrubníku ve chvíli, kdy změnil plány a vykročil Sannerskou ulicí k řece. Ale byli tu. Za okny odrážejícími poklidný letní večer, v lhotejném pohledu kolemjdoucího, v chladu stínu, který se sem připlížil zpoza východní strany domů a zaháněl sluneční světlo, dobýval teritorium. Per Vollan si pomyslel, že takhle tomu je i v jeho životě: věčný nesmyslný neklidný zápas mezi světlem a tmou, který, jak se zdálo, nikdy nebude mít vítěze. Nebo ano? Protože každým dnem postupovala tma o kousíček vpřed.

Mířili k dlouhé noci.

Zrychlil.

Kapitola 4

Šimon Kéfas zdvihl k ústům hrnek s kávou. Od kuchyňského stolu měl výhled do zahrádky před jejich domem v ulici Fagerliveien v městské části Disen. V noci se přihnala přeháňka a trávník se v ranním slunci nadále třpytil. Šimonovi připadalo, že ho přímo vidí růst. Bude muset vyjet se sekačkou. Podstoupit uširvoucí manuální záprah, při němž se mu zpotí čelo a sem tam mu uklouzne nadávka. No což. Elsa se ho ptala, proč si nekoupí elektrickou sekačku, jakou si pořídili postupně všichni sousedé. Na to měl jednoduchou odpověď: Stojí peníze. Tenhle argument vyhrával většinu diskusí i v době, kdy v tomhle domě a v téhle čtvrti vyrůstal. Tehdy tu ovšem bydleli obyčejní lidé. Učitelé, kadeřnice, taxikáři, státní a obecní úředníci. Nebo policisté jako on sám. Ne že by nynější obyvatelé byli tak neobyčejní, ale pracovali v reklamních agenturách, jako ajtáci, novináři, lékaři, měli agentury na prodej nejroztodivnějších výrobků nebo zdědili dost peněz, a tak si mohli dovolit koupit si tady jeden z těch idylických domků, vyšponovat ceny a posunout tuhle čtvrt na sociálním žebříčku o příčku výš.

„O čem dumáš?“ zeptala se ho Elsa. Stoupla si za jeho židli a pohladila ho po vlasech. Výrazně mu prořídly, ve světle shora mu probleskovala lebka. Elsa však tvrdila, že se jí to líbí. Že se jí líbí takový, jaký je – policista těsně před důchodem. A že i ona sama brzy zestárne. Přestože on má před ní více než dvacetiletý

náskok. Jeden z nedávno se přistěhovavších sousedů, nepříliš známý filmový producent, se domníval, že je Šimonova dcera. No což.

„Přemýšlím o tom, jaké mě potkalo štěstí. Protože mám tebe. Protože mám tohle.“

Políbila ho doprostřed temene. Cítil její rty přímo na kůži. V noci se mu zdálo, že jí mohl darovat svůj zrak. A když se probudil a nic neviděl, byl na vteřinu – než mu došlo, že nevidí kvůli pásce přes oči, kterou používal jako ochranu proti časnému letnímu slunci – šťastný člověk.

Ozval se zvonek.

„To bude Edith,“ prohlásila Elsa. „Skočím se převléknout.“

Došla své sestře otevřít a zmizela nahoru do patra.

„Ahoj, strejdo Šimone!“

„No ne, kdopak to k nám jde?“ podivil se Šimon a shlédl na chlapeckou tvář zářící očekáváním.

Do kuchyně vstoupila Edith. „Omlouvám se, Šimone, ale on hrozně otravoval, abychom sem přijeli brzy a mohl si vyzkoušet tvoji čepici.“

„Jasně,“ odpověděl Šimon. „Ale Matsi, neměl ty bys být dneska ve škole?“

„Mají ředitelské volno,“ vzdychla Edith. „Ve škole neví, co to pro svobodné matky znamená.“

„Tím spíš je od tebe laskavé, že ses nabídl, že Elsu odvezeš.“

„To já ráda. Pokud jsem to dobře pochopila, dorazil do Osla jenom na dnešek a zítřek.“

„Kdo?“ chtěl vědět Mats a zatahal strýčka za rukáv, aby ho přiměl vstát ze židle.

„Jeden americký doktor, který dokáže opravovat oči,“ vysvětlil mu Šimon a ještě intenzivněji předstíral, že je celý ztuhlý, ale nakonec se nechal vytáhnout na nohy. „Tak se dojdeme podívat, jestli bychom tu nenašli opravdickou policejní čepici. Dáš si kafe, Edith?“

Kluk a muž vyšli do předsíně. Kluk zajásal, když uviděl černobílou policejní čepici, kterou muž vytáhl z police v šatní skříni. Nábožně však ztichl, jakmile mu muž posadil čepici na hlavu. Společně se postavili před zrcadlo. Kluk namířil na odraz svého strýce ukazováček a udělal „pif paf“.

„Na koho střílíš?“ zeptal se Šimon.

„Na zločince,“ sykl kluk. „Pif paf!“

„Nestřílíš spíš na terč?“ navrhl Šimon. „Protože my policisté nestřílíme na zločince, pokud nemusíme.“

„Ale jo! Pif paf!“

„To by nás zavřeli, Matsi.“

„Nás?“ Kluk se zarazil a věnoval strýčkovi udivený pohled. „A proč? Vždyť jsme policajti.“

„Protože kdybychom někoho zastřelili, místo abychom ho chytili, stali by se z nás taky zločinci.“

„No ale... ale když je chytíme, tak je pak snad můžeme zastřelit, nebo ne?“

Šimon se zasmál. „Ne. To potom soudce stanoví, jak dlouho bude zločinec sedět ve vězení.“

„To nestanovuješ ty, strejdo?“

Šimon zahlédl v chlapcových očích zklamání. „Víš co, Matsi? Já jsem rád, že to stanovovat nemusím. Jsem rád, že je jenom chytám. Protože to je na té práci nejzábavnější.“

Mats přimhouřil oko a čepice mu spadla do zátylku. „Strejdo Šimone...“

„Ano?“

„Proč nemáte s tetou Elsou děti?“

Šimon si stoupl za svého synovce, položil mu ruce na ramena a v zrcadle se na něj usmál. „My děti nepotřebujeme, když máme tebe. Ne?“

Mats na strýce několik vteřin zamyšleně hleděl. Pak se i jemu rozzářila tvář v úsměvu. „Jasný!“

Šimon sáhl do kapsy a vylovil telefon, který se mu v ní rozvíbroval.

Volali z operačního střediska. Šimon naslouchal.

„Kde u řeky?“ zeptal se.

„Naproti Kubě, u Vysoké školy uměleckoprůmyslové. Je tam taková lávka...“

„Vím, kde to je,“ odpověděl Šimon. „Budu tam do půl hodiny.“

Protože už stál v předsíni, obul si boty a oblékl sako.

„Elso!“ zavolal.

„Ano?“ Její tvář se zjevila nahoře na schodišti. Znovu si uvědomil, jak je krásná. Ty dlouhé vlasy oblévající její bledý obličejík jako rudá řeka. Pihy na nosíku a kolem něj. Napadlo ho, že pihovatá zůstane patrně i potom, co už tu on sám dávno nebude. To vyvolalo další myšlenku, které se chtěl vyhnout – kdo pak na ni bude dávat pozor? Věděl, že ho patrně z místa, kde stojí, nemůže vidět a jen se tak tváří. Odkášlal si.

„Musím běžet, lásko. Zavolaš mi pak, co říkal doktor?“

„Ano. A jeď opatrně.“

Přes park, nazývaný lidově Kuba, kráčeli dva starší policisté. Většina lidí se domnívala, že jeho označení má co do činění se státem Kuba, možná proto, že se tu konávala politická shromáždění, a proto, že Grünerløkka byla dělnická čtvrť. Jenže člověk musel mít na hřbetě pár křížků, aby věděl, že tu stával velký plynovod, jehož nádrž měla tvar kubusu. Vstoupili na lávku vedoucí ke starým továrním budovám přestavěným na uměleckoprůmyslovou školu. Na kovovém zábradlí mostku byly připevněné visací zámky s daty a iniciálami milenců. Šimon se zastavil a jeden z nich si prohlédl. Je s Elsou deset let a za celých těch tři a půl tisíce dní ji nikdy nepřestal milovat. V jeho životě se už jiná žena neobjeví, nepotřebuje žádný symbolický zámek, aby mu to připomínal. A ona ho taky nepotřebuje, pro-

tože Šimona snad přežije o tolik let, že se v jejím životě objeví noví muži. No což.

Ze svého místa viděl ke skromnému Aamodtovu mostu překlenujícímu skromnou řeku, která dělila skromné hlavní město na východní a západní část. Kdysi dávno z toho mostu skočil, když byl ještě mladý a hloupý. Tři kluci na tahu, dva z nich se skálopevnou vírou v sebe sama a v budoucnost. Dva z nich přesvědčení, že jsou z celé trojky nejlepší. Třetí, on sám, dávno pochopil, že jim nemůže konkurovat v inteligenci, síle, sociální přizpůsobivosti ani v balení ženských. Byl však nejstatečnější. Nebo – jinak řečeno – byl nejvíce ochotný riskovat. Skok do špinavé brakické vody nevyžaduje ani intelekt, ani tělesné ovládnání, jen dostatek nerozváženosti. Šimon často uvažoval o tom, že jeho jedinou konkurenční výhodou v mládí byl jednak pesimismus, pesimismus, díky němuž byl ochotný hazardovat s budoucností, které si příliš necenil, a jednak vrozené vědomí, že může ztratit méně než ostatní. Stál tam tehdy na zábradlí, čekal, až oba jeho kamarádi vykřiknou, ať neskáče, že je magor. A potom skočil. Z mostu, ze života, do té báječně se otáčející rulety, která se jmenuje osud. Prorazil vodu, jež neměla hladinu, jen bílou pěnu, pod níž ho čekalo ledové objetí. A v tom objetí bylo ticho, osamění a mír. A když se potom vynořil, nezraněný, jásal. Šimon také. Ačkoli cítil drobné zklamání z toho, že se vrátil. Co dokáže s mladíkem provést obyčejná nešťastná láska.

Zaplašil vzpomínky a upřel pohled k vodopádu mezi oběma mostky. Lépe řečeno na postavu visící tam jako na fotografii, jako by zamrzla uprostřed pádu.

„Pravděpodobně připlul po řece,“ hlásil Šimonovi starší kriminalistický technik stojící po jeho boku. „A pak se mu oblečení zachytilo o něco, co tam trčí z proudu. Řeka je jinak povětšinou tak mělká, že se dá přebrodit.“

„Jistě,“ přikývl Šimon, pocucal sáček s tabákem a naklonil hlavu ke straně. Postava tam visela hlavou dolů a s rukama rozpaženýma, voda jí přitom proudila po stranách hlavy i těla jako svatozář. Jako Elsiny vlasy, pomyslel si.

Výjezdová skupina techniků konečně spustila na vodu člun a právě se snažila tělo z vodopádu vyprostit.

„Vsadím se o pivo, že to je sebevražda.“

„Myslím, že se pleteš, Eliáš,“ opáčil Šimon, zastrčil si ohnutý ukazovák pod spodní ret a vylovil odsud sáček s tabákem. Chystal se ho odhodit do řeky pod nimi, ale nakonec to neudělal. Nová doba. Porozhlédl se, jestli někde neuvidí odpadkový koš.

„Tak sázíš pivo proti?“

„Ne, Eliáš, nesázím.“

„Jo, promiň, já zapomněl...“ Kriminalistický technik zrozpačitěl.

„No což,“ odušil Šimon a vykročil. Zběžně pokývl vysoké blondýně v černé sukni a krátkém sáčku. Kdyby nebylo policejního služebního průkazu houpajícího se jí na šňůrce na krku, tipoval by, že pracuje v bance. Na konci mostku odhodil sáček s tabákem do zeleného odpadkového koše u cestičky a sešel dolů na břeh. Vydal se proti proudu, přitom pohledem prozkoumával břehy.

„Vrchní komisař Šimon Kéfas?“

Eliáš vzhlédl. Žena, která právě promluvila, by v představách cizinců patrně vypadala jako prototyp Skandinávky. Eliáš usoudil, že si je sama vědoma své výšky, a proto se naklání lehce vpřed, ačkoli ani nemá boty na podpatku.

„Ne. Kdo jste?“

„Kari Adelová.“ Žena pozvedla služební průkaz, který se jí houpal na krku. „Nastoupila jsem nově na oddělení vražd. Povídali mi, že ho najdu tady.“

„Vítejte. Co od Šimona potřebujete?“

„Má mě zaučovat.“

„Tak to vám přálo štěstí,“ podotkl Eliáš a ukázal na menšího muže kráčejícího po břehu řeky. „Tamhle ho máte.“

„Co hledá?“

„Stopy.“

„Ty ale přece budou v řece nad mrtvolou, ne pod ní.“

„V tom případě předpokládá, že tam už jsme hledali. Což má pravdu.“

„Ostatní technici tvrdí, že to vypadá jako sebevražda.“

„Ano, a já jsem udělal tu hloupost, že jsem se s ním na tohle téma pokusil vsadit o pivo.“

„Hloupost?“

„Je závislý,“ vysvětlil Eliáš. „Tedy byl.“ A když uviděl, jak žena povytáhla pečlivě vytrhané obočí, dodal: „Není to žádné tajemství. A je dobré to vědět, pokud máte pracovat spolu.“

„Nikdo mi neřekl, že budu spolupracovat s alkoholikem.“

„Není alkoholik,“ upřesnil Eliáš. „Je patologický hráč.“

Žena si shrnula světlé vlasy za ucho a přimhouřila jedno oko proti slunci. „A na jakých hrách je závislý?“

„Na všech, ve kterých lze něco prohrát, pokud vím. Ale jestliže budete jeho nová partačka, jistě budete mít příležitost se ho na to sama vyptat. Kde jste pracovala předtím?“

„Na protidrogovém.“

„V tom případě to tady u řeky znáte.“

„Ano.“ Zamžourala směrem k mrtvole. „Mohla to být samozřejmě vražda kvůli drogám, ale místo činu tomu nenasvědčuje. Tak vysoko po proudu se tvrdé drogy neprodávají, to byste musel níž ke Schouovu náměstí

a k Novému mostu. A kvůli marihuaně se lidi zpravidla nezabíjejí.“

„Jo jo,“ pokývl Eliáš směrem ke člunu. „Už ho vyprostili, takže pokud má u sebe občanku, brzy se dozvíme, kdo...“

„Já vím, kdo to je,“ přerušila ho Kari Adelová. „Vězeňský kněz. Per Vollan.“

Eliáš si ji chvíli měřil. Ten formální kancelářský výraz, který patrně viděla u vyšetřovatelek v amerických krimiseriálech, ji nejspíš brzy opustí. Jinak se ale zdálo, že v sobě něco má. Možná patří k těm, které tohle vydrží. Možná je jednou z těch světlých výjimek. Jenže to si o některých jiných myslel taky, takže to tak možná nebude.

Kapitola 5

Vyslychárna měla světlé barvy a byla vybavena nábytkem z borovice. Okno obrácené do kontrolní místnosti zakrýval červený závěs. Vrchnímu komisaři Henriku Westadovi z policejního obvodu Buskerud připadal ten prostor útulný. Už jednou se vypravil z Drammen do Osla a seděl pak právě v téhle výslechové místnosti. Tehdy tu zpovídali děti figurující v případě zneužívání a byly tu panenky. Teď šlo o vraždu. Westad si prohlížel muže s dlouhými vousy i vlasy, sedícího na židli na protější straně stolu. Sonny Lofthus. Vypadal mladší, než se psalo v papírech. Také se zdál být střízlivý, jeho zorničky měly normální velikost. Jenže to se někdy u lidí s vysokou tolerancí drogy stává. Westad si odkašlal:

„Takže jste ji spoutal, použil běžnou obloukovou pilu a pak odtamtud odešel?“

„Ano,“ odpověděl muž. Nepřál si využít advokáta, avšak na otázky odpovídal povětšinou jednoslovně. Nakonec mu Westad začal klást takové, na které se dalo odpovídat jen ano nebo ne. Což svým způsobem fungovalo. Jistěže to fungovalo, krucinál, získali tím doznání. Ale přesto. Westad se zadíval na fotografie před sebou. Horní část hlavy a mozku byla částečně odříznuta a odklopena ke straně, takže visela jen za kůži. Ten snímek Westadovi připomněl vajíčko ke snídani, uvařené a s odříznutým vrškem. Byly vidět mozkové závitky. Westad už dávno zavrhl myšlenku, že se na člověku dá

poznat, jakých zvěrstev je schopen. Ovšem tenhle muž, z něj... z něj nevyzařoval sebemenší chlad, agrese ani přímo řečeno idiocie, kterou Westad pociťoval u jiných chladnokrevných vrahů.

Westad se opřel. „Proč jste se přiznal?“

Muž pokrčil rameny. „Stopy DNA na místě činu.“

„Jak víte, že jsme je tam našli?“

Muž zvedl ruku k dlouhým hustým vlasům. Teoreticky by mu vedení věznice mohlo nařídit, aby si je z hygienických důvodů ostříhal. „Padají mi vlasy. Vedlejší účinek dlouholeté drogové závislosti. Můžu už jít?“

Westad si povzdechl. Doznání. Důkazy na místě činu. Kvůli čemu tedy pochybuje?

Naklonil se k mikrofonu stojícímu mezi nimi. „Výslech podezřelého Sonnyho Lofthuse ukončen ve třináct nula čtyři.“

Uviděl, jak červené světýlko zhaslo, věděl, že technik venku vypnul nahrávání. Vstal a otevřel dveře, aby mohl vejít dozorce, nasadit vězni pouta a odvést ho zpátky do Staten.

„Co si o tom myslíte?“ zeptal se Westada technik poté, co za ním kriminalista přešel do monitorovací místnosti.

„Co si myslím?“ Westad si oblékl bundu a prudkým pohybem, v němž bylo patrné podráždění, si zapnul zip. „Ten chlap neponechává zrovna moc prostoru k úvahám.“

„Já mám na mysli ten první dnešní výslech.“

Westad pokrčil rameny. Přítekyň oběti. Vypověděla, že jí oběť vyprávěla, že ji její manžel Yngve Morsand obvinil z nevěry a vyhrožoval jí, že ji zabije. A že se Eva Morsandová bála. Už jenom proto, že manžel měl ke svému podezření důvod – skutečně se seznámila s jistým chlapíkem a zvažovala, že se od manžela odstěhuje. Klasičtější vražedný motiv aby pohledal. A co mladíkův motiv? Žena nebyla znásilněna, z domu se nic

neztratilo. Ano, sice byla vypáčená lékárnička a manžel tvrdil, že zmizely nějaké prášky na spaní, jenže proč by se měl muž, který má soudě podle vpichů pravidelný přístup k tvrdým drogám, obtěžovat se slabými prášky na spaní?

Okamžitě se mu nabídla další otázka: A proč by se kriminalista, který právě získal doznání, měl obtěžovat takovými nepodstatnostmi?

Johannes Halden právě zametal podlahu mezi celami na oddělení A, když zahlédl dva dozorce vedoucí mezi sebou mladíka. Mladík se usmíval, a nebýt železek, vypadalo by to, že má se dvěma kamarády namířeno kamsi za zábavou.

Johannes zvedl pravici. „Koukej, Sonny! Mám už rameno zase v pořádku! Dík za pomoc!“

Mladík musel zvednout obě ruce, aby mohl starci ukázat zdvižený palec.

Dozorci se zastavili přede dveřmi jedné cely a odekli mladíkovi pouta. Dveře odemykat nemuseli, protože všechny cely se automaticky otevíraly každé ráno v osm hodin a zůstávaly otevřené do desáté večerní. Chlapi v kontrolní místnosti Johannesovi předvedli, jak se dají všechny dveře současně otevřít a zavřít jediným stisknutím tlačítka. Johannes měl kontrolní místnost rád. Proto tam také vždycky vytíral výrazně déle. Bylo to tak trochu jako stát na můstku supertankeru. Tak trochu jako být tam, kde by vlastně měl být. Před tou „příhodou“ pracoval jako námořník a začal studovat plavební nauku. Měl v úmyslu stát se palubním poddůstojníkem. Druhým palubním důstojníkem. Prvním palubním důstojníkem a pak kapitánem. A potom, po několika letech, by se přestěhoval domů za manželkou a dcerou do rodinného domu nedaleko Farsundu a získal by práci lodivoda. Tak proč provedl tamto? Proč

všechno zničil? Co ho přimělo k tomu, aby s sebou vzal ty dva velké pytle z přístavu v thajském Songkhla? Ne že by mu nedocvaklo, že v nich je heroin. A ne že by neznal trestní sazby a hysterickou norskou soudní praxi, která v té době stavěla pašování drog na úroveň úkladné vraždy. Ani to nebylo tak, že by potřeboval tu velkou finanční částku, kterou mu za převoz pytlů na jistou adresu v Oslu nabídli. Tak proč? Kvůli napětí? Nebo kvůli tomu snu, že se s ní opět setká? S tou krásnou Thajkou v hedvábných šatech – pohladí její černě se lesknoucí dlouhé vlasy, pohlédne jí do mandlových očí, zaslechne její něžný hlas, který mu bude měkkými malinovými rty šeptat ta složitá anglická slůvka, který mu bude říkat, že to musí udělat pro ni, pro její rodinu v Chiang Rai, že to je jediný způsob, jak je může zachránit. Ne že by jí tu historku věřil, ale věřil jejímu polibku. A ten polibek si vezl s sebou celou cestu domů přes přístavy, přes celnici, do cely předběžného zadržení, do soudní síně, do návštěvní místnosti, kde mu jeho již téměř dospělá dcera sdělila, že nikdo z rodiny s ním nechce dál mít nic společného, k rozvodu a do cely ve věznici Ila. Ten polibek byl všechno, co chtěl, a příslib toho polibku bylo jediné, co mu zbývalo.

Po propuštění neměl za kým jít. Rodina se ho zřekla, přátelé se mu odcizili, práci na palubě lodi už nikdy znovu nezískal. Proto se uchýlil k jediným lidem, kteří byli ochotni ho přijmout. K lupičům. A vrátil se i ke svému starému zaměstnání. K převozu zboží. Naverboval ho Ukrajinec Nestor. Starou drogovou stezkou přes Turecko a Balkán se v nákladčících dovážel heroin ze severního Thajska. Náklad se v Německu rozdělával pro jednotlivé skandinávské země a Johannes zajišťoval transport na posledním úseku cesty. Potom začal práskat.

Ani k tomu neměl žádný dobrý důvod.

Jenom jednoho policajta, který apeloval na cosi v Johannesově nitru, o čem si Johannes sám ani nemyslel, že by to v sobě vůbec měl.

A přestože se zdálo, že ten příslib – příslib čistého svědomí – má menší hodnotu než polibek krásné ženy, uvěřil tomu policajtovi, opravdu mu uvěřil. To kvůli těm jeho očím. Johannes měl možná namířeno pryč, k něčemu dobrému, kdo ví? Jenže pak se to stalo. Jednoho podzimního večera. Toho policajta zabili a Johannes poprvé a naposledy zaslechl to jméno, zaslechl, jak bylo proneseno šeptem se směsí děsu a respektu. Dvojče.

A od té chvíle bylo jen otázkou času, než Johannese zase zabásnou. Stále víc a víc riskoval, vozil větší a větší náklady. Do prdele, chtěl, aby ho chytili. Chtěl si odpýkat trest za to, co udělal. Proto se mu ulevilo, když ho na švédských hranicích čapli. Nábytek v nákladovém prostoru byl nacpaný heroinem. Soudce uvedl coby přitěžující okolnost jak velké množství, tak skutečnost, že nešlo o první prohřešek. To bylo před deseti lety. Po otevření věznice Staten před čtyřmi roky ho převezli sem. Vídal jiné vězně přicházet a odcházet, vídal dozorce nastupovat a končit a se všemi jednal s takovým respektem, jaký si zasluhovali. A postupně si sám vydobyl takový respekt, který se přiznává těm nejstarším. Těm, kteří nejsou nebezpeční. Protože nikdo z ostatních nevěděl, jaké tajemství v sobě nosí. Do jaké zrady se to zapletl. Co způsobilo, že si sám určil tenhle trest. A neměl sebemenší naději, že by někdy mohl dosáhnout toho jediného, co by pro něj ještě něco znamenalo. Toho polibku příslibeného zapomenutou ženou. Čistého svědomí příslibeného mrtvým policajtem. Alespoň tedy dokud ho nepřeložili na oddělení A a dokud se nesetkal s mladíkem, o němž se tu tvrdilo, že dokáže uzdravovat. Johannes sebou trhl, když prvně uslyšel jeho příjmení.

Sám však nic neřekl. Jen tu vytíral, hlavu držel skloněnou, usmíval se a prováděl i přijímal drobné úsluhy, které činí život na takovém místě snesitelným. Tak míjely dny, týdny, měsíce a roky a proměnily se v život, jenž měl brzy skončit. Rakovina. Plic. Malobuněčný karcinom, povídal doktor. Agresivní typ, který je ze všech nejhorší, pokud není zjištěn v rané fázi.

Nebyl zjištěn v rané fázi.

Nedalo se nic dělat. A rozhodně nemohl nic udělat Sonny. Rozhodně se netrefil v tom, co Johannesovi schází, když se ho Johannes zeptal – mladík tipoval něco ve slabinách, cha cha. A to rameno se mu nejspíš uzdravilo samo od sebe, ne díky Sonnyho ruce, která zaručeně neměla vyšší teplotu, než je běžných sedmatřicet, možná byla spíš chladnější. Ale je to hodný kluk, ten Sonny, to ano, a Johannes mu nechtěl brát jeho iluze, že má jisté schopnosti, pokud tomu sám věří.

Johannes si proto nechal obojí pro sebe, jak to s tou chorobou, tak to druhé. Věděl ale, že to spěchá. Že tohle tajemství si nemůže vzít s sebou do hrobu. Ani náhodou si nepřál v hrobě zůstat. Probudit se v něm zavřený jako živá mrtvola prolezlá červy, odsouzená k věčným mukám. Ne že by disponoval nějakým náboženským přesvědčením hlásajícím, kdo bude odsouzen k věčnému utrpení a proč, ale v životě se už zmylil tolikrát...

„Tolikrát...“ pronesl polohlasem sám k sobě.

Pak odložil koště, došel ke dveřím Sonnyho cely a zaklepal.

Žádná odpověď. Zaklepal znovu.

Čekal.

Potom dveře otevřel.

Sonny měl paži těsně pod loktem zaškrcenou gumovou páskou, jejíž konec svíral v zubech. Právě držel stříkačku těsně nad vystouplou žílou. V předepsaném úhlu třiceti stupňů, aby se co možná nejlépe trefil.

Klidně vzhlédl, usmál se. „Co je?“

„Omlouvám se... to počká.“

„Určitě?“

„No... jo, nespěchá to.“ Johannes se zasmál. „Rozhodně to nemusí být hned teď.“

„Za čtyři hodiny?“

„Klidně za čtyři hodiny.“

Stařec sledoval, jak stříkačka zajela do žíly. Jak mladík stiskl píst. Ucítil, jak místnost naplnilo ticho, temnota, jako černá voda. Pomalu vycouval a zavřel dveře.

Kapitola 6

Šimon si tiskl k uchu mobilní telefon, nohy měl položené na psacím stole a přitom se pohupoval na židli. Tohle umění dovedli v jejich triu k takové dokonalosti, že když soutěžili, kdo z nich dokáže takhle balancovat nejdéle, rozhodovalo jen to, koho z nich to bude nejdéle bavit.

„Takže ten Američan ti nic neřekl?“ zeptal se tiše. Částečně proto, že neviděl důvod, proč by měl ostatním v otevřeném kancelářském prostoru oddělení vražd odhalovat soukromé rodinné záležitosti, částečně proto, že si s manželkou takhle navykli spolu po telefonu mluvit. Tiše, měkce. Jako by leželi v posteli a objímali se.

„Ale ano, něco mi řekne,“ opáčila Elsa. „Jenom ne hned. Chce nejdřív vidět testy a snímky. Zítra dostanu zprávu.“

„Dobře. Jak se cítíš?“

„Fajn.“

„Jak moc fajn?“

Zasmála se. „Nepřemýšlej tolik, lásko. Uvidíme se u večere.“

„Dobře. Co tvoje sestra, je...“

„Ano, ještě pořád tu je a odveze mě domů. Zavěs už, ty otravo, jsi v práci!“

Šimon neochotně ukončil spojení. Vzpomněl si na svůj sen. Na to, že v něm dostala jeho zrak.

„Vrchní komisař Kéfas?“

Vzhlédl. A musel vzhlédnout ještě výš. Žena stojící před jeho psacím stolem byla vysoká. Hodně vysoká. A hubená. Z formální sukně jí trčely dvě hůlčičky.

„Jsem Kari Adelová. Bylo mi řečeno, že vám mám pomáhat. Snažila jsem se vás zastihnout na místě činu, ale zmizel jste mi.“

Tahle žena vypadá spíš jako ambiciózní bankovní úřednice než policistka. Šimon se s židlí zhoupł ještě o kousek dozadu. „Na jakém místě činu?“

„Na Kubě.“

„A odkud víte, že je to místo činu?“

Uviděl, jak přešlápla. Jak se snaží z toho vybruslit. Nebylo kudy.

„Možné místo činu,“ odpověděla.

„A kdo říkal, že potřebuju pomoci?“

Ukázala palcem za sebe, aby tím naznačila, odkud ten příkaz vzešel.

„Pomoc tady vlastně potřebuju já. Jsem tu nová.“

„Čerstvá absolventka policejní akademie?“

„Rok a půl na protidrogovém.“

„Takže čerstvá. A to už vás dali na vraždy? Gratuluju, slečno Adelová. To musíte mít buď štěstí, dobré kontakty, anebo musíte být...“ Položil se na židli téměř vodorovně a vylovil z kapsy riflí krabičku tabáku.

„Žena?“ navrhla.

„Chtěl jsem říct šikovná.“

Zrudla a Šimon v jejích očích zahlédl podráždění.

„Jste šikovná?“ zeptal se a vmáčkl si pod horní ret jeden sáček s tabákem.

„Druhá nejlepší z ročníku.“

„A jak dlouho máte v úmyslu zůstat na vraždách?“

„Co tím myslíte?“

„Pokud se vám nelíbilo na protidrogovém, proč by se vám mělo líbit u nás?“

Znovu přešlápla. Šimon viděl, že trefil do černého. Dotyčná patří k těm, kteří tu budou hostovat krátce. Možná postoupí do vyšších poschodí i vyšších pozic. Šikovná. Pravděpodobně od policie odejde. Stejně jako odešli všichni šikovní policisté z hospodářské kriminálky. Odnegli si s sebou všechny znalosti a nechali Šimona ve štychu. Jestliže je někdo chytrý a ambiciózní a chce mít něco ze života, u policie nezůstává.

„Odešel jsem z místa činu, protože se tam víc zjistit nedalo,“ pokračoval Šimon. „Tak mi povězte, kde byste začala?“

„Promluvila bych si s jeho nejbližšími příbuznými,“ odpověděla Kari Adelová a rozhlédla se, zda někde neuvídí židli. „Zmapovala bych jeho pohyb předtím, než skončil v řece.“

Vyslovila to s koncovkou, která Šimonovi prozradila, že bydlí na východním okraji západní části města, kde se obyvatelé k smrti bojí, že by je podle mluvy mohli ostatní považovat za obyvatele chudší a opovrhované východní části.

„Dobře, slečno Adelová. A mezi jeho nejbližší příbuzné patří...“

„... jeho manželka. Brzy bývalá manželka. Nedávno ho vykopla. Mluvila jsem s ní. Bydlel na ubytovně Ila. Neměli byste tu židli, na kterou...?“

Šikovná. Rozhodně je šikovná.

„Teď ji nebudete potřebovat,“ odpověděl Šimon a vstal. Konstatoval, že kolegyně musí být nejméně o patnáct centimetrů vyšší než on sám. Přesto musela na každý jeho krok udělat dva. To ta úzká sukně. No což, brzy ji nosit přestane. Vraždy se vyšetřují v kalhotách.

„Sem nesmíte.“

Marta Lianová stála před vchodovými dveřmi ubytovny Ila a hleděla na ně. Měla dojem, že tu ženu už ně-

kdy viděla. Kvůli té výšce a hubenému tělu byla snadno zapamatovatelná. Protidrogové? Žena měla světlé zplihlé vlasy, nebyla prakticky vůbec nalíčená a ve tváři se jí zrcadlil lehce trpitelský výraz rozmazlené miliónářské dcerušky.

Muž byl jejím přímým opakem. Vysoký jen asi metr sedmdesát, tak kolem šedesátky. Hluboce zbrázděný obličej. Ale i vrásky od smíchu. Husté šedé vlasy nad očima, v nichž četla, že je „hodný“, „tvrdohlavý“ a „má smysl pro humor“. Takhle automaticky odhadovala všechny obyvatele, když měli při povinném vstupním pohovoru odhalit, jaký typ chování a jaké problémy se od nich dají očekávat. Občas se spletla. Ale ne často.

„Nepotřebujeme jít dovnitř,“ namítl muž, který se Martě představil jako Šimon Kéfas. „Jsme z oddělení vražd. Jde o Pera Vollana. Bydlel tady.“

„Bydlel?“

„Ano, je mrtvý.“

Marta zalapala po dechu. Takhle reagovala vždycky, když se doslechla, že zemřel někdo další. Už kdysi uvažovala o tom, jestli se tím ujišťuje, že je sama naživu. Pak se podivila. Tomu, že se nediví. Per přece nebyl závislý, nevysedával společně s ostatními v čekárně Smrtky. Nebo snad ano? A ona to na něm viděla, nevědomky to pochopila, a právě proto vystřídal to rutinní zalapání po dechu stejně rutinní komentář, který si sama pro sebe v duchu pronesla: Jistěže. Ale ne, tak to nebylo. Příčina byla jiná.

„Našli ho v řece.“ Slovo vedl muž. Žena jako by měla na čele napsáno „V zácviku“.

„Aha,“ odušila Marta.

„Nezdáte se být zrovna překvapená.“

„Ne. Ne, asi ne. Je to vždycky šok, jenomže...“

„Jenomže při našich povoláních si na tohle člověk zvykne, vidíte?“ Muž pohodil hlavou směrem k oknům vedle vchodu. „Nevěděl jsem, že Tranen zavřeli.“

„Prý tam bude luxusní cukrárna,“ odpověděla Marta a zkřížila paže, jako by jí bylo zima. „Pro maminky s dětmi, co mají rády caffè latte.“

„Tak ony už infiltrovaly až sem... Hm.“ Šimon pokývl k jedné vysloužilé existenci belhající se kolem nich s pohupováním v kolenou typickým pro fetáky. Jako odpovědi se mu dostalo odměřeného přitakání. „Jak vidím, spousta známých tváří. Ale Per Vollan byl vězeňský kněz. Ohledání ještě neskončilo, nicméně jsme u něj nenašli žádné vpichy.“

„Nebydlel tu, protože by bral drogy. Pomohl nám v minulosti, když jsme měli problémy s tehdejšími klienty. Věřili mu. Takže když se musel odstěhovat z domova, poskytli jsme mu dočasně pokoj.“

„To je nám známo. Já bych ovšem rád slyšel, proč vás nepřekvapila jeho smrt, jestliže víte, že nebral drogy. Mohla to být třeba nehoda.“

„A byla?“

Šimon se zadíval na vysokou hubenou kolegyni. Zaváhala a čekala, dokud jí nepokývl. Pak konečně otevřela ústa a řekla:

„Nenalezli jsme na jeho těle žádné stopy násilí, ale na cestičkách podél řeky se pohybuje řada kriminálních živlů.“

I Marta si všimla jejich koncovek. Pomyslela si, že žena musela mít přísnou matku, která ji u večeře neustále opravovala. Která jí říkala, že když bude mluvit jako přístavní dělník, nikdy si nenajde pořádného manžela.

Vrchní komisař Kéfas naklonil hlavu ke straně. „Slečno Lianová, co vy si o tom myslíte?“

Martě se komisař líbil. Tvářil se jako člověk, který projevuje upřímný zájem.

„Myslím si, že věděl, že zemře.“

Šimon Kéfas povytáhl obočí. „Pročpak?“

„Kvůli tomu dopisu, co mi dal.“

Marta obešla stůl v přijímací místnosti, nacházející se naproti recepci v prvním patře. Byla to nepochybně nejhezčí místnost v domě, protože dokázali zachovat její původní historický ráz. Konkurence však nebyla tvrdá. Marta nalila kávu vrchnímu komisaři pročitajícímu si právě dopis z obálky, kterou jí Per Vollan zanechal v recepci. Komisařova kolegyně seděla na krajíčku židle vedle něj a vyťukávala do mobilu esemesku. Předtím zdvořile odmítla jak kávu, tak čaj i vodu. Jako by snad měla podezření, že je zdejší voda plná odporých mikrobů.

Šimon Kéfas jí přisunul dopis. „Píše se tu, že odkazuje všechen svůj majetek jejich útulku.“

Kolegyně odeslala textovou zprávu a odkašlala si. Vrchní komisař se jí zeptal: „Ano, slečno Adelová?“

„Útulek se už neříká, správně se teď říká sociální ubytovna.“

Kéfas se zatvářil upřímně překvapeně. „Proč?“

„Protože tu máme sociální pracovníky a ošetřovnu,“ odpověděla Marta. „Takže to prý je víc než jenom útulek. Skutečným důvodem je ale samozřejmě to, že slovo ‚útulek‘ získalo postupně negativní konotace. Opilci, randál a mizerné ubytovací podmínky. Takže se to trochu maskuje tím, že se tomu říká jinak.“

„Ale stejně...“ namítl policista. „Chtěl tedy odkázat všechno vašemu zařízení?“

Marta pokrčila rameny. „Pochybuju, že by měl nějaký významný majetek. Všiml jste si data u podpisu?“

„Napsal to včera. Podle vašeho názoru proto, že věděl, že zemře. Mínete tím jinými slovy, že si vzal život?“

Marta se zamyslela. „To nevím.“

Tyčka si odkašlala. „Rozchod s partnerem je pokud vím u mužů nad čtyřicet let celkem běžnou příčinou sebevraždy.“

Marta měla pocit, že ta mlčenlivá žena zná naprosto přesné číslo.

„Působil deprimovaně?“ zeptal se Šimon.

„Spíš bez nálady než deprimovaně.“

„Není neobvyklé, že osoby se sebevraždnými sklony spáchají sebevraždu ve chvíli, kdy je deprese opouští,“ dodala žena tónem, jako by předčítala z knihy. Marta se Šimonem se po ní podívali. „Samotnou depresi často charakterizuje apatie, a sebevražda přitom vyžaduje určité aktivní jednání.“ Pípnutí ohlásilo, že jí přišla esemeska.

Kéfas se obrátil k Martě. „Starší muž je vyhozen z domova a sepíše něco, co lze považovat za dopis na rozloučenou. Tak proč ne sebevražda?“

„Netvrdila jsem, že to nemohla být sebevražda.“

„Jenže?“

„Vypadalo to, že má strach.“

„Strach z čeho?“

Marta pokrčila rameny. Uvažovala o tom, jestli si náhodou sama nepřidělává zbytečné problémy.

„Per měl svoje temné stránky. To celkem otevřeně přiznával. Povídal, že se stal knězem, protože potřeboval víc odpuštění než většina ostatních.“

„Míníte tím, že provedl něco, co by mu ne všichni odpustili?“

„Nikdo by mu to neodpustil.“

„Aha. Mluvíme o takovém typu hříchů, v nichž, jak se zdá, kněží výrazně vedou?“

Marta neodpověděla.

„Kvůli tomu ho taky manželka vyhodila z domu?“

Marta zaváhala. Tenhle policista má víc pod čepicí než jeho kolegové, s nimiž doteď měla tu čest. Jenomže dá se mu věřit?

„V mém povolání se člověk naučí umění odpouštět neodpustitelné, vrchní komisaři. Samozřejmě je možné, že Per nedokázal odpustit sám sobě a že si zvolil tohle východisko. Ale možné je také to...“

„... že někdo jiný, třeba otec nějakého zneužitého dítěte, nestál o možnost zneužívání nahlásit, protože oznámení by stigmatizovalo i postiženého. A trest, který by Per Vollan dostal, by byl nejen nejistý, ale beztak i příliš mírný. Proto ho dotyčný odsoudil sám a rozsudek vykonal vlastnoručně.“

Marta přikývla. „Předpokládám, že tohle je lidské, pokud jde o vlastní dítě. Nestává se i vám, že při běžném výkonu povolání občas udělíte trest tam, kam zákon úplně nedosáhne?“

Šimon Kéfas zavrtěl hlavou. „Kdybychom my policisté měli podléhat takovému typu pokušení, ztratil by zákon význam. A já v zákon věřím. I v to, že spravedlnost má být slepá. Podezíráte někoho konkrétního?“

„Ne.“

„Co dluhy za drogy?“ zeptala se Kari Adelová.

Marta zavrtěla hlavou. „Věděla bych, kdyby fetoval.“

„Ptám se, protože jsem se na Pera Vollana esemeskou zeptala jednoho z tajných agentů pracujících pro protidrogové. A on mi odpověděl...“ Žena vylovila telefon z úzké kapsy saka. Ozvalo se zadunění, protože spolu s přístrojem vytáhla nechtěně i kuličku, která spadla na podlahu a začala se kutálet východním směrem.

„*Párkrát jsem ho viděl, jak se baví s jedním z Medelových dealerů,*“ četla nahlas, přičemž vstala a vydala se za kuličkou. „*Bral si od něj čtvrtky, ale nic neplatil.*“ Kari vrátila telefon do kapsy a chytila kuličku, než se stihla dokutálet ke stěně.

„A co z toho vyvozujete?“ chtěl vědět Šimon.

„Že se to tu sklání k náměstí Alexandra Kiellanda, asi na té straně dům stojí víc na hlíně a míň na žule.“

Marta se hlasitě zasmála.

Tyčka jen nasadila úsměv. „A že měl Vollan dluhy. Čtvrtka heroinu stojí tři stovky. A navíc to ani není čtvrtka, jen nula celá dva. Dva sáčky denně...“

„Neukvapujte se,“ zarazil ji Šimon. „Fetákům se na dluh nedává, nebo snad ano?“

„Obvykle ne. Možná jim poskytoval služby a za ně mu platili heroinem.“

Marta rozhodila rukama. „Vždyť jsem povídala, že nefetoval! Polovina mojí práce spočívá v rozeznávání toho, jestli jsou lidi střízliví, chápete?“

„Samozřejmě máte pravdu, slečno Lianová,“ opáčil Šimon a zamnul si bradu. „Možná ten heroin nebyl pro něj.“

Vstal. „To je jedno, vyčkáme a uvidíme, k čemu dojde soudní patolog.“

„Dobrá iniciativa s tou esemeskou tajnému agentovi,“ podotkl Šimon, když sjížděli Uelandovou ulicí směrem do centra.

„Děkuju,“ odvětila Kari.

„Hezká holka, ta Marta Lianová. Přišla jste s ní už někdy do styku?“

„Ne, ale dala bych si klidně říct.“

„Cože?“

„Omlouvám se, hloupý vtip. Myslel jste tím, jestli jsem s ní přišla někdy do styku, když jsem ještě dělala na protidrogovém. Nijak zvlášť. Je moc milá a mě vždycky zajímalo, proč dělá v Ila.“

„To proto, že je hezká?“

„Pěkný vzhled znamená v pracovním životě pro lidi s přijatelnou inteligencí a disciplínou jasnou výhodu. Jenomže práce v Ila nepředstavuje z mého pohledu odrazový můstek vůbec k ničemu.“

„Možná jí prostě připadá, že ta práce stojí za to.“

„Stojí za to? Víte, co tam platí...?“

„Stojí za to, aby ji někdo dělal. Práce policisty taky není dobře placená.“

„To je fakt.“

„Ale je to dobrý odraz ke kariéře, pokud to člověk zkombinuje se studiem práv,“ pokračoval Šimon. „Kdy doděláte druhý ročník?“

Zaznamenal na Karině krku náznak červeně a došlo mu, že se opět strefil.

„No, jsem rád, že si vás smíme aspoň na chvíli vypůjčit. Nejspíš budete brzy šéfovat mému oddělení, co? Nebo půjdete do soukromé sféry, kde se prý platí za náš typ znalostí víc než jedenapůlkrát tolik?“

„Možná,“ odpověděla Kari. „Vám ale beztak šéfovat už nebudu vzhledem k tomu, že dosáhnete v březnu příštího roku věku pro odchod do důchodu.“

Šimon nevěděl, jestli se má smát, nebo plakat. Odbočil doleva do ulice Grønlandsleiret, směrem k policejnímu ředitelství.

„Jedenapůlnásobek vašeho platu vám může při rekonstrukci přijít vhod. Byt nebo dům?“

„Dům,“ odvětila Karin. „Plánujeme dvě děti a já potřebuju místo. Při cenách za metr čtvereční v centru Osla si člověk musí koupit něco, co je třeba zrekonstruovat, pokud tedy něco nezdědí. A jak Sam, tak i já máme rodiče přímo překypující zdravím, a navíc se shodujeme v tom, že finanční podpora korumpuje.“

„To myslíte vážně?“

„Ano.“

Šimon hleděl na pákistánské obchodníky, kteří se v letním vedru stáhli z obchodů na ulici, kde diskutovali, kouřili a hleděli na auta ploužící se kolem. „Vy se ani nezeptáte, jak jsem došel k tomu, že hledáte objekt vhodný k rekonstrukci?“

„Podle té kuličky,“ opáčila Kari. „Dospělí, co nemají děti, nosí po kapsách kuličky, jen pokud chodí na prohlídky starých domů nebo bytů, kde se chtějí přesvědčit, jestli tam nejsou křivé podlahy, které by potřebovaly srovnat.“

Chytrá.

„Až si to budete propočítávat, nezapomeňte na to, že u domu starého sto dvacet let nemusí být rovnání podlah nutně žádoucí,“ poučil ji Šimon.

„To možná ne,“ podotkla Kari, naklonila se vpřed a vzhledla k věži grønlandského kostela. „Jenomže já mám ráda rovné podlahy.“

To Šimona rozesmálo. Možná se mu tahle holka bude přece jenom líbit. I on má rád rovné podlahy.

Kapitola 7

„Znal jsem tvého otce,“ spustil Johannes Halden.

Venku přšelo. Den byl teplý, svítilo slunce, mraky se nakupily a teď se nad město přihnala lehká letní přeháňka. Johannes si vybavoval, jaké to je. Jak se drobné kapičky ohřejí, jen co člověku dopadnou na ještě stále sluncem rozpálenou kůži. Jak déšť zvedne z asfaltu pach prachu. Pach květin, trávy a listů, který člověka rozdivočí, roztouží a zamotá mu hlavu. Mládí. Ach, mládí.

„Byl jsem jeho donašeč,“ pokračoval Johannes.

Sonny seděl ve tmě cely opřený vzadu o zeď a nebylo mu vidět do tváře. Johannes neměl moc času, do zamčení cel na noc zbývala jenom chvilka.

Nadechl se. Protože teď to přijde. Ta věta. Střídavě se těšil a děsil, až ji vysloví, až pronese tu větu, ta slova, která ho tížila na hrudi tak dlouho, až se obával, že mu tam přirostla.

„Není pravda, Sonny, že se zastřelil.“

Tak. A je to řečeno. Ticho.

„Nespíš, Sonny, že ne?“

Uviděl bělmo mrkajících očí.

„Vím, jaké to pro tebe a tvoji matku muselo být. To, že jste našli otce mrtvého. Že jste si museli přečíst ten lístek, kde psal, že působil u policie jako levák a pomáhal lidem obchodujícím s drogami a bílým masem. Že je informoval o raziích, stopách, podezřelých...“

Johannes zaznamenal, jak se tělo ve stínu rozhou-palo.

„Jenže to bylo obráceně, Sonny. Tvůj otec byl tomu levákovi na stopě. Vyslechl jsem Nestorův telefonát se šéfem, kdy Nestor říkal, že se musejí zbavit toho policajta jménem Lofthus, než všechno pokazí. Řekl jsem tvému otci, že je v nebezpečí, že policie musí zasáhnout. Ale on do toho nechtěl zatahovat ostatní, chtěl to provést sólo, protože Nestor si u policie platil svoje lidi. Přinutil mě proto, abych přísahal, že ani nečeknu, že se o tomhle nikdy nezmíním živé duši. A tenhle slib jsem až doteď neporušil.“

Rozumí Sonny, co mu říká? Možná ne, avšak nejdůležitější není, že to slyší, nejdůležitější nejsou důsledky, nýbrž to, že Johannes smí promluvit. Vyložit to. Důležitý je samotný akt, skutečnost, že to ze sebe vysype na místě, kam to patří.

„Tvůj otec byl ten víkend sám doma, byl jsi s matkou na zápasnickém turnaji mimo město. Věděl, že přijdou, zabarikádoval se v tom vašem žlutém domě na Tāsenu.“

Johannes měl dojem, že ve tmě cosi zaregistroval. Změnu v tepu a dechu.

„Přesto se Nestor a jeho lidi dostali dovnitř. Nechtěli si přidělovat problémy tím, že by zastřelili policistu, proto tvého otce donutili, aby napsal ten dopis na rozloučenou.“ Johannes polkl. „Výměnou za slib, že ušetří tebe a tvoji matku. Potom ho zblízka střelili do hlavy jeho vlastní pistolí.“

Johannes zavřel oči. Panovalo tu naprosté ticho, přesto mu připadalo, jako by mu někdo řval do ucha. V hrudi a v krku cítil tlak, jaký tam necítil spoustu let. Proboha, kdy naposledy brečel? Když se mu narodila dcera? Teď už ale nemůže přestat, musí dokončit to, co začal.

„Nejspíš teď přemýšlíš o tom, jak se Nestor dostal do domu.“

Johannes zadržel dech. Znělo to, jako by i chlapec přestal dýchat, Johannes slyšel jen hučení krve v uších.

„Někdo mě viděl, jak se s tvým otcem bavím, a Nestor byl toho názoru, že policie měla při pár transportech, které před nedávnou dobou zarazila, nějak podezřele moc štěstí. Popřel jsem to, přiznal jsem jenom, že jsem tvého otce trochu znal, že se pokoušel dostat ze mě nějaké informace. Nestor proto rozhodl, že pokud se tvůj otec domníval, že bych se dal využít jako práskač, můžu klidně dojít ke dveřím jeho domu a přimět ho, aby otevřel. Tím prokážu svoji loajalitu, tvrdil...“

Johannes si uvědomil, že Sonny začal opět dýchat. Rychle. Zprudka.

„Tvůj otec otevřel. Svému práskači člověk prostě věří, že jo...“

Vytušil pohyb, ale než rána dopadla, nic neslyšel ani neviděl. A jak tam tak ležel na podlaze, cítil kovovou pachut' krve, zub klouzající do jícnu, slyšel mladíka ječet, slyšel, jak se otevírají dveře cely, slyšel volání a rány dozorců a chrastění pout a uvědomoval si udivující fetákovu mrštnost a přesnost a sílu jeho úderu. Uvědomoval si, že se mu nedostalo odpuštění. Odpuštění. Také si uvědomoval čas. Ubíhající vteřiny. Blížící se noc.

Kapitola 8

Arild Franck měl na svém Porsche Cayenne nejraději ten zvuk. Nebo lépe řečeno absenci zvuku. Motor V8 o objemu 4,8 litru vrčel přibližně tak, jak podle jeho vzpomínek vrčel matčin šicí stroj doma ve Stange ne-daleko Hamaru. I to byl zvuk ticha. Zvuk mlčení, klidu a soustředění.

Dveře na straně spolujezdce se otevřely a dovnitř vklouzl Einar Harnes. Arild Franck nevěděl, ve kterém osloském obchodě si mladý advokát pořizuje obleky, věděl pouze, že to není v tom, kam chodí on sám. Nikdy nechápal, jaký smysl má pořizovat si světlé obleky. Oblek má být tmavý. A stát do pěti tisíc korun. Kdyby se rozdíl mezi Harnesovými a jeho vlastními obleky radši dal na spořicí účet pro budoucí generace, které budou dál zabezpečovat své rodiny a budovat zemi. Nebo na časnější a příjemnější penzi. Případně na Porsche Cayenne.

„Slyšel jsem, že má samovazbu,“ spustil Harnes ve chvíli, kdy auto odrazilo od obrubníku před posprejovaným vchodem do advokátní kanceláře Harnes a Fallbakken.

„Zmlátil spoluvězně,“ vysvětlil mu Franck.

Harnes povytáhl pěstěné obočí. „Náš Gándhí že se pral?“

„Těžko říct, co může takového narkomana napadnout. Ale teď je bez drogy už čtyři dny, takže si myslím, že bude spolupracovat mnohem ochotněji.“

„Jistě, jak jsem slyšel, mají to v rodině.“

„Co jste slyšel?“ Franck zatroubil na pomalou *collu*.

„Jenom to, co je obecně známo. Ještě něco?“

„Ne.“

Arild Franck předjel kabriolet značky Mercedes. Včera Sonnyho v samovazbě navštívil. Právě tam setřeli zvratky a mladík se choulil v rohu pod dekou.

Franck sice Aba Lofthuse neznal, věděl však, že syn kráčel v otcových šlápějích. Věnoval se zápasu jako jeho otec a v patnácti letech byl natolik slibným sportovcem, že mu *Aftenposten* předpovídal kariéru v národním týmu. Teď dřepěl v páchnoucí cele, klepal se jako osika a vzlykal jako holčička. V abstráku jsme si všichni rovni.

Zastavili u strážní budky, Einar Harnes předložil průkaz a ocelová závora se zvedla. Franck zaparkoval *cayenne* na stálé místo a pak společně s Harnesem prošel hlavním vchodem, kde Harnese zapsali. Franck obvykle brával Harnese vchodem vedoucím do šaten, aby se zapisovat nemusel. Nechtěl zavdávat důvod k tomu, aby se někdo začal pozastavovat nad tím, co advokát Harnesova ranku pohledává ve Staten tak často.

Výslech vězňů probíhal většinou na policejním ředitelství, Franck však kvůli tomu, že vězeň sedí v samovazbě, požádal o to, aby se uskutečnil ve Staten.

Pro tento účel byla uklizena a připravena prázdná cela. U stolu seděli policista a policistka v civilu. Franck už je viděl, nevybavoval si však jejich jména. Postava na protější straně stolu byla tak bledá, až to vypadalo, že splývá s mléčně bílou stěnou. Hlavu měla skloněnou a rukama křečovitě svírala okraj stolu, jako by se místnost houpala.

„Tak co, Sonny,“ pronesl Harnes zvesela a položil mladíkovi ruku na rameno. „Jste připravený?“

Policistka si odkašlala. „Otázka zní, jestli už není vyřízený.“

Harnes jí věnoval pousmání a povytáhl obočí. „Co tím míníte? Nezahájili jste snad výslech bez přítomnosti advokáta, ne?“

„Povídal, že na vás čekat nepotřebuje,“ odpověděl policista.

Frank se na mladíka zadíval. Tušil zradu.

„Takže se přiznal?“ vzdychl Harnes, otevřel aktovku a vytáhl z ní tři listy sepnuté sponkou. „Pokud to chcete písemně, pak...“

„Právě naopak,“ přerušila ho policistka. „Zrovna popřel, že by měl s tou vraždou něco společného.“

V místnosti se rozhostilo takové ticho, až Franck zvenčí zaslechl ptačí zpěv.

„Cože udělal?“ Harnesovi vylétlo obočí k okraji kštic. Franck nevěděl, co ho rozčililo nejvíc, jestli advokátovo vytrhané obočí, anebo to, že Harnesovi nedochází, že se blíží katastrofa.

Obrátil se na policistku: „Povídal ještě něco?“

Policistka se zadívala nejdřív na něj, pak na advokáta.

„To je v pořádku,“ objasnil Harnes. „Chtěl jsem, aby byl přítomen pro případ, že byste se ptali na tu propustku.“

„Ano, propustku jsem mu osobně podepsal,“ přikývl Franck. „Nic nenaznačovalo, že by mohla vést k takové tragédii.“

„My ovšem nevíme, jestli k ní opravdu vedla,“ namítla policistka, „když teď nemáme doznání.“

„Ale co stopy nalezené na místě...“ vykřikl Arild Franck a stejně zprudka zmlkl.

„Co víte o nalezených stopách?“ podivil se policista.

„Jen předpokládám, že nějaké stopy máte,“ odpověděl Franck. „Když je v případě podezřelý. Není to tak, pane...?“

„Vrchní komisař Henrik Westad,“ představil se policista. „To já jsem si tu poprvé vyslechl Lofthusovu vý-

повěd. A on ji teď změnil. Dokonce se domnívá, že má na dobu vraždy alibi. Svědka.“

„To má,“ přisvědčil Harnes a sklopil pohled ke svému mlčícímu klientovi. „Dozorce, který ho při propustce hlídal. A ten tvrdí, že Lofthus zmizel...“

„Jiného svědka,“ nedal se Westad.

„A kdo by to jako měl být?“ odfrkl Franck.

„Prý kdosi jménem Leif.“

„Leif, a jak dál?“

Všichni pohlédli na dlouhomasého mladíka, který se tvářil, že je neposlouchá ani nevidí.

„To prý neví,“ odpověděl Westad. „Jen tvrdil, že s ním chvíli mluvil na odpočívadle u dálnice. Povídal, že dotyčný měl modré volvo se samolepkou *I love Drammen*. A domnívá se, že byl nemocný, asi měl něco se srdcem.“

Franck se štekavě zasmál.

„Myslím si,“ vložil se do toho Einar Harnes s těžce vydobytým sebeovládáním a papíry vrátil do desek, „že bychom to tady měli ukončit, abych si mohl s klientem promluvit.“

Franckovi bývalo často do smíchu, když byl vzteklý. Nyní mu vztek bublal v hlavě jako voda v rychlovarné konvici a on se musel ovládat, aby se opět nerozesmál. Zíral na toho takzvaného klienta. Ten chlap se musel zbláznit. Nejdřív zmlátí starého Haldena a teď tohle. Heroin mu nejspíš vyhlodal někde v mozku díru. Tohle ale nesmí rozcupovat, je to moc velký případ. Franck se zhluboka nadechl, zaslechl imaginární cvaknutí, jako když se rychlovarná konvice vypne. Je třeba zachovat chladnou hlavu, dát jen věcem trochu čas. Dát jen abstráku trochu čas.

Šimon stál na Sannerském mostě a shlížel na vodu tekoucí osm metrů pod ním. Bylo šest večer a Kari Adelová se ho právě zeptala, jaká platí na oddělení vražd pravidla pro přesčasy.

„Nemám tušení,“ odpověděl jí. „Proberte to s šéfem personálního.“

„Vidíte tam něco?“

Šimon zavrtěl hlavou. Za listovím na východním břehu řeky tušil cestičku lemující vodu až k nové budově Opery u fjordu. Na lavičce tam seděl muž a krmil holuby. Důchodce, pomyslel si Šimon. Tohle člověk dělává, když je v důchodu. Na západní straně stál moderní bytový dům s okny a balkony nabízejícími výhled jak na řeku, tak na most.

„Tak co tady děláme?“ Kari netrpělivě zadupala nohou o asfalt.

„Chvátáte někam?“ chtěl vědět Šimon a rozhlédl se. Kolem občas pomalu projelo nějaké auto, usmívající se žebrák se jich zeptal, jestli by mu nemohli rozměnit dvoustovku, dvojice s designovými slunečními brýlemi a jednorázovým grilem pod kočárkem se ve chvíli, kdy je mýjela, čemusi zasmála. Šimon miloval období celozávodních dovolených v Oslu, kdy se město vyprázdňuje a patří zas jen jemu. Promění se v mírně přerostlé venkovské městečko, kde vyrůstal, kde se nic nedělo a kde všechny události něco znamenaly. V městečko, jemuž rozuměl.

„Jsmo pozvaní na večeři ke kamarádům.“

Kamarádi, pomyslel si Šimon. Také míval kamarády. Kam se poděli? Možná si totéž říkají oni o něm. Kam se poděl? Nevěděl, jestli by jim na to dokázal odpovědět. Řeka nemohla být hluboká víc než půl metru. V některých místech trčely z vody kameny. Zpráva soudního patologa popisovala zranění, která naznačovala, že oběť spadla z určité výšky, což by také odpovídalo zlámanému vazy, jenž byl přímou příčinou smrti.

„Stojíme tu, protože jsme prošli podél celé řeky a tohle je jediné místo, kde je most dost vysoký a zároveň je tu dost mělko na to, aby mohl Per Vollan dopadnout

na kameny tak tvrdě. Navíc je tenhle most nejbližší tomu útulku.“

„Tě ubytovně,“ opravila ho Kari.

„Pokusila byste se zabít skokem odsud?“

„Ne.“

„Pokud byste si tedy chtěla brát život, jsem myslel.“

Kari přestala podupávat. Naklonila se přes zábradlí. „Nejspíš bych zvolila něco vyššího. Tady je značná šance na přežití. Značná šance na to, že člověk skončí na vozíku.“

„V tom případě byste odsud asi ani nikoho neshazovala, kdybyste ho chtěla zabít, že?“

„No, to asi ne,“ zívla.

„Takže hledáme někoho, kdo nejdřív zlámal Peru Vollanovi vaz a potom ho odsud hodil do řeky.“

„Tomu se nejspíš u vás říká hypotéza.“

„Ne, tomu se u *nás* říká hypotéza. Ta večere...“

„Ano?“

„Budete muset zavolat svému příteli a říct mu, že z ní sejde.“

„Cože?“

„Vypravíme se hledat potenciální svědky. Můžete začít tím, že obejdete lidi, co mají balkony směrem k řece. A pak pročešeme archivy a najdeme v nich potenciální lamače vazů.“ Šimon zavřel oči a nadechl se. „Není v Oslu v létě krásně?“

Kapitola 9

Einar Harnes nikdy neměl ambice zachraňovat svět. Jenom jeho část. Přesněji řečeno svou část. Proto vystudoval práva. Jen část. Přesněji řečeno nastudoval si to, co potřeboval, aby obstál u zkoušek. Získal zaměstnání v advokátní kanceláři operující na neoddiskutovatelném dně osloského světa advokacie, pracoval tam dost dlouho na to, aby získal vlastní koncesi, otevřel si praxi společně se stárnoucím a na alkoholu mírně závislým Erikem Fallbakkenem a společně definovali nové dno. Brali ty nejnemožnější případy, všechny je prohráli, ale zvláštním způsobem si vydobyli jistý status jako obhájci největších ubožáků společnosti. To jim zajistilo přístup ke klientele, díky níž advokátní kancelář Harnes a Fallbakken získávala honoráře – pokud tedy vůbec nějaké získávala – povětšinou ve dnech, kdy se vyplácely sociální dávky. Einaru Harnesovi zavčas došlo, že se nepohybuje v branži sloužící spravedlnosti, nýbrž že představuje jen nepatrně dražší alternativu vymahačů dluhů, sociálního úřadu a věštkyň. Vyhržoval soudem, pokud mu platili za to, aby to dělal, zaměstnával za minimální mzdu nejnepoužitelnější obyvatele města a na schůzkách s potenciálně platícími klienty věstil bez výjimky vítězství v soudní síni. Měl však jednoho klienta, díky němuž se jeho firma nadále udržovala v chodu. Tento klient neměl ve firemním archivu žádnou složku, pokud tedy lze totální chaos

panující ve skříních sekretářky, která víceméně konstantně pobývala na nemocenské, nazývat archivem. Tento klient však platil spolehlivě, zpravidla v hotovosti a zřídka kdy vyžadoval fakturu. A za následující hodiny ji bude také sotva vyžadovat.

Sonny Lofthus seděl v tureckém sedu na posteli, v očích mu blýskalo zoufalství. Od onoho famózního výsledku uplynulo šest dní, které pro něj musely být dost drsné. Vydržel však déle, než předpokládali. Hlášení ostatních vězňů, s nimiž Harnes udržoval kontakt, byla pozoruhodná. Sonny se nepokusil opatřit si drogu, naopak odmítal nabídky na speed a marihuanu. Viděli ho v tělocvičně, kde dvě hodiny v kuse běhal na pásu a potom hodinu zvedal činky. A z jeho cely se v noci ozývaly výkřiky. Přesto se držel. Chlap, který dvanáct let jel v héráku. Jediní, o nichž Harnes slyšel, že něco takového dokázali, byli lidé, kteří drogu nahradili něčím stejně silným, co je dokázalo stimulovat a motivovat tak jako šlehnutí. Seznam alternativ přitom nebyl nijak dlouhý. Dotyčné buď osvětil Bůh, zamilovali se nebo se jim narodily děti. To bylo všechno. Zkrátka a dobře najednou získali cíl, který dal jejich životům nový, jiný smysl. Je však možné, že tohle je také jenom poslední vyplavání tonoucího k hladině, než se definitivně potopí. Einar Harnes věděl jistě jen to, že jeho klient požaduje odpověď. Omyl, odpověď vlastně ne. Výsledky.

„Mají důkazy, takže vás obžalují a odsoudí bez ohledu na to, jestli se přiznáte, nebo ne. Tak proč si chcete zbytečně prodlužovat to utrpení?“

Žádná odpověď.

Harnes si dlaní uhladil nazad učesanou patku tak silně, až ho zasvědily kořínky vlasů. „Můžu vám do hodiny sehnat dávkou háčka, tak v čem je problém? Stačí přitom jediné – abyste tohle podepsal.“ Poklepal

ukazovákem na tři listy formátu A4 položené na aktovce, která mu spočívala na stehnech.

Mladík se pokusil navlhčit si suché rozpraskané rty jazykem, který byl tak bílý, až Harnese napadlo, jestli snad nevyklučuje sůl. „Děkuju. Uvážím to.“

Děkuju? Uvážím to? Nabídl tomuhle chudákovi fetákovi, co má absták, drogu! Popírá snad ten kluk fyzikální zákony?

„Sonny, poslyšte...“

„A děkuju za návštěvu.“

Harnes zavrtěl hlavou a vstal. Kluk to nevydrží. Stačí počkat ještě den. Dokud nepomine čas zázraků.

Když ho dozorce provedl všemi dveřmi a bezpečnostními komorami a advokát už stál v recepci a žádal, aby mu objednali taxík, přemýšlel o tom, co mu na to řekne klient. Nebo přesněji řečeno co klient udělá, pokud Harnes nezachrání svět.

Tedy svou část světa.

Geir Goldsrud se vsedě na židli předklonil a upřel pohled na monitor.

„Co to tam krucinál dělá?“

„Zdá se, že se snaží někoho přivolat,“ odpověděl druhý vězeňský dozorce v kontrolní místnosti.

Goldsrud se na mladíka dál díval. Mladík, jemuž dlouhý vous sahal na odhaleném trupu až po prsa, si stoupl na židli před jednu z bezpečnostních kamer a tůkal na čočku kloubem ukazováčku, přitom mimicky naznačoval cosi nesrozumitelného.

„Finstade, pojďte se mnou,“ vyzval kolegu Goldsrud a zvedl se.

Minuli Johannese vytírajícího chodbu. Ten výjev Goldsrudovi něco připomněl, možná scénu z nějakého filmu. Sešli po schodech do přízemí, odemkli si, minuli společnou kuchyňku a vydali se chodbou,

v níž našli Sonnyho sedět na židli, na níž ještě před chvílí stál.

Goldsrud na mladíkově trupu a pažích poznal, že se Sonny právě vrátil z tělocvičny, pod kůží se mu zřetelně rýsovaly svaly a žíly. Slyšel, že nejdrsnější fetáci si před šlehnutím dávají v posilovně pár bicepsových zdvihů s nadhmatem. Koloval tu amfetamin a všemožné pilule, ale Staten byl jinak jednou z mála věznic v Norsku, možná jedinou, kde měli dodávky heroinu opravdu pod kontrolou. Přesto se zdálo, že Sonnymu nikdy nečinilo potíže obstarat si, co potřeboval. Až doposud. Goldsrud na mladíkovi podle třasu poznal, že už se chvíli ke droze nedostal. Nebylo divu, že byl zoufalý.

„Pomozte mi,“ šeptl Sonny, když je uviděl přicházet.

„Jistě,“ odpověděl Goldsrud a mrkl na Finstada. „Dva litry za čtvrtku.“

Myslel to jako vtip, ale na Finstadovi bylo vidět, že ten si tím tak jistý není.

Mladík zavrtěl hlavou. Měl dokonce napjaté i svaly na krku a zátylku. Goldsrud někde slyšel, že prý byl nadějným zápasníkem. Možná je pravda, co se povídá, že svaly, které si člověk vytvoří do věku dvanácti let, se dají po zbytek života znovu vytrénovat během pár týdnů.

„Zamkněte mě.“

„Zamyká se až v deset, Lofthusi.“

„Prosím.“

Goldsrud se zarazil. Občas se stávalo, že vězni prosili, aby je zamkli v cele, protože měli z někoho strach. Bez ohledu na to, jestli oprávněný, nebo ne. Strach byl prostě běžným vedlejším produktem kriminálního života. Nebo obráceně. Sonny však byl patrně jediným vězněm ve Staten, který neměl mezi spoluvězni jediného nepřítele. Naopak se k němu všichni chovali jako k posvátné krávě. A on nikdy neprojevil náznak obav,

očividně zvládal závislost psychicky i fyzicky lépe než většina lidí. Tak proč...

Mladík si podrbl strup na místě jednoho vpichu na předloktí a vtom to Goldsrudovi došlo. Sonny má všechny rány zacelené. Nemá žádné čerstvé vpichy. Přestal fetovat. Právě proto chce, aby ho zamkli. Kvůli bažení, ví totiž, že by vzal zavděk tím prvním, co by mu kdo nabídl, bez ohledu na to, co by to bylo.

„Pojďte,“ vyzval ho Goldsrud.

„Mohl byste zvednout nohy, Šimone?“

Šimon vzhlédl. Stará uklízečka byla tak malá a shrbená, že ji bylo přes vozík s mycími potřebami sotva vidět. Uklízela na policejním ředitelství, už když tam Šimon kdysi v minulém tisíciletí začínal. Byla to žena jasných názorů a sebe i své kolegy nazývala ‚uklízečkou‘ bez ohledu na pohlaví.

„Dobrý den, Sissel. Vy už jste tady?“ Šimon se podíval na hodinky. Bylo po čtvrté. Norská pracovní doba oficiálně skončila. Ano, zákon o pracovních podmínkách téměř nařizoval, kdy je pro blaho lidí a vlasti nejlepší chodit domů. Šimon na to dřív kašlal, to se však nyní změnilo. Věděl, že na něj Elsa čeká, že už před několika hodinami začala připravovat večeři a že až za ní dorazí domů, bude mu tvrdit, že jen tak něco rychle ukuchtila, a bude doufat, že před ní nedá najevo, že si všiml chaosu, nepořádku a dalších důkazů toho, jak se jí zrak ještě víc zhoršil.

„Už dlouho jste si se mnou nebyl zakouřit, Šimone.“

„Já teď používám orální tabák, ten vlhký porcovaný, co se nežvýká.“

„K tomu vás přiměla ta vaše holčina. Pořád nemáte děti?“

„Pořád se nechystáte do důchodu, Sissel?“

„Myslím, že někde máte nějaké děcko, proto nechcete další.“

Šimon se usmál, zadíval se na ni, ona mu přitom zajela mopem pod nohy a Šimona znovu napadlo, jak je možné, že tak malé tělo, jaké Sissel Thouová má, dokázalo porodit tak velké dítě. Rosemaryino dětátko. Sklidil papíry. Případ Pera Vollana odložili. V bytovém domě u Sannerského mostu nikdo nic neviděl a nepřihlásili se ani žádní jiní svědkové. Dokud si nebudou jistí, že šlo opravdu o trestný čin, nemůže ten případ získat prioritu, vysvětlil jim šéf oddělení, jenž Šimonovi nařídil, aby v následujících dnech něčím vyfutroval hlášení ze dvou objasněných případů vražd, která jim státní zástupkyně hodila na hlavu s tím, že jsou „chabá“. Nenašla v nich formální chyby, jen požadovala „určité rozvedení podrobností“.

Šimon vypnul počítač, hodil na sebe sako a vykročil ke dveřím. Ještě pořád bylo léto, což znamenalo, že spousta lidí, kteří neměli dovolenou, odešla už ve tři, a proto se kancelářskými prostory, kde to bylo cítit lepidlem, jež ve starých příčkách rozehrálo slunce, ozývalo jen sporé tukaní do klávesnice. Za jednou z příček zahlédl Kari. Měla nohy položené na stole a četla knihu. Nahlédl k ní.

„Dneska nejdete na večeri k přátelům?“

Automaticky knihu zaklapla a vzhlédla, ve tváři se jí zračila směs podráždění a studu. Šimon si všiml názvu – *Obchodní právo*. Věděl, že Kari ví, že ji kvůli čtení povinné studijní literatury v pracovní době nemusí trápit špatné svědomí, když nikdo nenašel žádný rozumný úkol, který by se jí dal přidělit. Tak to prostě na oddělení vražd chodí – není vražda, není práce. Proto Šimon došel k závěru, že příčinou jejího studu musí být vědomí, že po absolvování práv odsud zmizí, a že to považuje za jistou zradu vůči svému zaměstnavateli. A příčinou jejího podráždění musí být to, že sice teoreticky nemá důvod mít špatné svědomí,

ale přitom stejně knihu při jeho příchodu automaticky zaklapla.

„Sam celý víkend surfuje na západním pobřeží. Říkala jsem si, že se budu učit radši tady než doma.“

Šimon přikývl. „Policejní práce není vždycky vzrušující. Ani na oddělení vražd ne.“

Pohlédla na něj.

Šimon pokrčil rameny. „Zvlášť na oddělení vražd ne.“

„Tak proč jste se na vyšetřování vražd dával?“

Kari skopla boty a bosé nohy si na židli složila pod sebe. Jako by očekávala delší odpověď, pomyslel si Šimon. Pravděpodobně je typ člověka, který dává přednost jakékoli společnosti před samotou, který bude raději vysedávat v prázdných kancelářích, kde existuje jistá šance na kontakt s někým, než doma v pracovně, kde má zaručeno ticho a klid.

„Věřte nebo nevěřte, ale byla to moje vzpoura,“ spustil a posadil se na okraj psacího stolu. „Můj otec byl hodinář a chtěl, abych po něm podnik převzal. Jenomže já jsem nechtěl být otcovou mizernou kopií.“

Kari rukama objala své dlouhé hmyzí nohy. „Litoval jste toho někdy?“

Šimon pohlédl k oknu. Venku se horkem tetelil vzduch.

„Prodejem hodinek se dá zbohatnout,“ pronesla Kari.

„To nebyl případ mého otce,“ opáčil Šimon. „Taky nesnášel napodobeniny. Odmítal se přizpůsobit trendu a prodávat levné kopie a plastové digitálky. Podle jeho názoru to byla cesta nejmenšího odporu. Takže ve velkém stylu zkrachoval.“

„Aha, tak to pak chápu, že jste se nechtěl stát hodinařem.“

„No, málem jsem se jím stejně stal.“

„Jak to?“

„Kriminalistický technik. Balistický expert. Dráhy kulek a tak. To je skoro totéž jako sestavovat hodinky. Patrně jsme svým rodičům podobnější, než bychom chtěli.“

„Tak co se stalo?“ Usmála se. „Zkrachoval jste?“

„No...“ Šimon se podíval na hodinky. „Nejspíš mě víc zajímalo proč než jak. Nevím, jestli to byla dobrá volba, stát se taktickým vyšetřovatelem. Kulky a střelné rány byly méně náročné než lidský mozek.“

„Proto jste přešel k hospodářské kriminálce?“

„Vy jste si přečetla můj životopis.“

„Člověk si trochu proklepne lidi, s nimiž má úzce spolupracovat. Měl jste krve a vražd už dost?“

„Ne, ale obával jsem se, že jich bude mít dost Elsa, moje žena. Když jsme se brali, slíbil jsem jí pravidelnější pracovní dobu a méně děsivé všední dny. U hospodářské kriminálky jsem se měl dobře, bylo to zas trochu jako vyrábět hodinky. Mimochodem, manželka...“ Se-skočil ze stolu.

„Proč jste tam skončil, když jste se tam měl dobře?“

Šimon se unaveně usmál. Právě o tomhle se v jeho životopise nejspíš nic nepíše.

„Lasagne. Myslím, že vaří lasagne. Uvidíme se zítra.“

„Vlastně, volal mi jeden bývalý kolega. Povídal, že viděl jistou smažku s kolárkem na krku.“

„S kolárkem?“

„S takovým, jaký nosíval Per Vollan.“

„A co jste mu na to řekla?“

Kari znovu otevřela knihu. „Nic. Že je případ odložen.“

„Nemá prioritu. Dokud se případně neobjeví nové informace. Jak se jmenuje ta smažka a kde se zdržuje?“

„Gilberg. V útulku.“

„V ubytovně. Co kdybyste to čtení na chvíli přerušila?“

Kari knihu s povzdechem přiklapla. „Co vaše lasagne?“

Šimon pokrčil rameny. „No což. Zavolám Else, pochopí to. A lasagne jsou nejlepší ohřívané.“